

west- vlaanderen werkt

WEST-VLAANDEREN WERKT

TIJDSCHRIFT VAN DE WESTVLAAMSE EKONOMISCHE RAAD

INHOUD

Tot U spreekt	73
A. <i>GESCHIER</i> , Provinciaal Sekretaris Bond der Bedienden-A.B.V.V., Beheerder W.E.R.	
West-Vlaanderen's grote voltige	74
G. <i>DECLERCQ</i> , Lid Direktiekomitee W.E.R.	
STREKEN, STEDEN EN GEMEENTEN IN BEWEGING	
Vormgevende ruimtelijke ordening in West-Vlaanderen	80
Ir. <i>J.M.L. DEMEYERE</i> , gevolmachtigde voor Ruimtelijke Ordening van het Westvlaams Economisch Studiebureau.	
WESTVLAAMSE BEDRIJVEN	
De Schoennijverheid in West-Vlaanderen	90
Arbeidsbevoorrading. — Kontakt onderwijs/industrie. W.E.S.	
SPECTRUM VAN DE WESTVLAAMSE EKONOMIE	
Textiel	95
A. <i>DEQUAE</i>	
Landbouw	96
L. <i>BOCKSTAELE</i>	
Vlasvezel	96
A. <i>DELBEKE</i>	
Visserij	97
P. <i>HOVART</i>	
Havens	98
E. <i>LEPEER</i>	
Recente bevolkingsgroei in West-Vlaanderen	98
W.E.S.	
De spreiding der Westvlaamse bevolking naar het belang der gemeentelijke kernen	100
W.E.S.	
Vrijstelling van Grondbelasting voor Industriële Gebouwen in West-Vlaanderen	101
W.E.S.	
Stedebouw, Huisvesting en Ruimtelijke Ordening	101
WEST-VLAANDEREN WERKT	102

Bij naamvermelding van de auteur verschijnt de bijdrage onder zijn persoonlijke verantwoordelijkheid.

Beschermkomitee :

Ridder P. van Outryve d'Ydewalle, Goeverneur
De Heren J. Storme, H. Smissaert, L. Gillon, A. Loncke, M. Lootens, P. Monballyu,
Leden der Bestendige Deputatie.

Redaktiekomitee :

De Heren L. Bockstaele, G. Declercq, P. Delafontaine, F. Van Damme en O. Vanneste.

Redaktiesekretaris :

De Heer J. Pattyn.

Abonnement :

80 F — P.C.R. 976.57,
W.E.R., Dijver 7, Brugge.

Redaktiesekretariaat :

Westvlaams Economisch Studiebureau (W.E.S.) Dijver 7, Brugge.

Publiciteitsvoorwaarden :

W.E.S., Dijver 7, Brugge

Foto voorpagina :

W.E.S.

Drukkerij :

SANSEN, p.v.b.a., Poperinge.

3e JAARGANG 1961

NUMMER **3**

WEST-VLAANDEREN WERKT

TIJDSCHRIFT VAN DE WESTVLAAMSE EKONOMISCHE RAAD

3^e JAARGANG 1961 — N° 3

TOT U SPREEKT ...

A. GESCHIER

Provinciaal Sekretaris
Bond der Bedienden - A.B.V.V.
Beheerder W.E.R.

West-Vlaanderen is ontwaakt.

Met vallen en opstaan is het de tijd van de economische puberteit ontgroeid en begint het thans het leven te leiden van een volwassen mens.

De vakbeweging, welke steeds de strijd tegen de werkloosheid heeft gevoerd, kan deze gang van zaken slechts toejuichen.

Eenzijds neemt het technisch onderwijs in onze provincie een uitbreiding welke voor de verdere industrialisering een wissel is op de toekomst.

Anderzijds, en dank zij de bemoeiingen van het Westvlaams Economisch Studiebureau en de Westvlaamse Economische Raad, werden de eerste stappen gezet naar een planmatige industrialisering.

Planifikatie, alhoewel dit woord sommige met middeleeuwse gedachten bezielde nog immer de bibber op het lijf jaagt, is de oplossing voor morgen! Planifikatie waardoor ook West-Vlaanderen zich inschakelt in de werking van het Belgisch Programmatiebureau. In ons streven naar economische expansie voor onze provincie dienen we immers niet uit het oog te verliezen wat gebeurt in ons ganse land ten eerste, in Europa ten tweede.

Niet alleen met planifikatie zullen we er toe komen; ook controle op de buitenlandse kapitalen die bij ons investeren. Nog te veel worden nieuwe bedrijven bij ons opgericht zonder afdoende waarborgen inzake tewerkstelling en leefbaarheid van deze instellingen!

Wanneer rekening wordt gehouden met het voorgaande, en we durven hopen dat ook alle bij de economische expansie van onze provincie betrokken instanties, zulks zullen doen, dan eerst is de wedergeboorte van ons West-Vlaanderen een feit!

West-Vlaanderen's groe

De traditionele bedrijfstakken, waaronder in de eerste plaats de in onze vorige bijdrage besproken textielindustrie, zullen o.i. ook méér moeten investeren in geheel nieuwe bedrijfsruimte, niet alleen om de efficiency te verhogen maar ook om de noodzakelijke wervingskracht te bewaren t.a.v. de jongere leeftijdsgroepen. Het is immers kenmerkend voor het beschreven veranderingsproces, dat de kinderen minder de voetstappen van hun vaders gaan volgen omdat zij sterk aangetrokken worden door een opengaande waaier van nieuwe mogelijkheden.

Hierbij aansluitend zijn wij van oordeel, dat een selektieve politiek ter bevordering van de investeringen welke de grote traditionele bedrijfstakken volledig zou ecarteren niet te verantwoord is. Deze bedrijfstakken brengen nog steeds een belangrijk deel op van ons exportpakket, en België zou niet snel een compensatie kunnen vinden voor deze opbrengsten uit het buitenland. De ononderbroken vernieuwing van de arbeidsbezetting in deze branches is bijgevolg niet onbelangrijk. De investeringen dienen aangemoedigd te worden, althans in de ondernemingen die zich willen aanpassen aan de eisen van deze tijd en zolang België over een zekere reserve aan arbeidskrachten beschikt. Deze aanmoediging zou echter afhankelijk kunnen gemaakt worden van een aantal voorwaarden in verband met de plaats en de omvang van de investeringen.

Tot besluit voegen wij hier nog een korte beschouwing aan toe. De traditionele bedrijfstakken, zoals de textielnijverheid (met haar verschillende vertakkingen), de schoennijverheid en de konfektienijverheid zijn van bij hun ontstaan bij voorkeur gevestigd geworden te midden bevolkingskernen, o.a. te Roeselare, Izegem, Kortrijk, Moeskroen en Waregem en een aantal gemeenten die tot deze expansieve ruimte behoren. De industrie is er vermengeld in het woongebied.

Gepaard gaande met de politiek van mo-

dernisering van de vitale ondernemingen in deze bedrijfstakken is het aangewezen de hervestiging van deze ondernemingen aan te vatten en de groepering ervan na te streven, aan de rand van de woongebieden, op van te voren klaargemaakte industrieterreinen. De vernieuwing van de steden en gemeenten, de huisvestingspolitiek, de aanpassing van onze onder sterke bezetting komende verkeersmiddelen, d.w.z. al de taken die gesteld worden in de tweede fase van de industrialisering, zouden hierdoor vergemakkelijkt worden.

De landbouw verdient een aparte plaats in de ontleding van de transformatie van de provincie ten gevolge van de snellere industriële groei. Want de landbouw verliest aan de industrie mensen en grond.

De redenering dat de landbouwgemeenschap uiteindelijk zal winnen door de bredere afzetmogelijkheden, gelijk de middenstand, en door opslorping van de overtollige arbeidskrachten van de landbouw in de industrie, verdrijft de achterdocht van de landbouwer niet (1).

De landbouwer voelt zich meestal de verliezer in wat wij de grote voltige hebben genoemd. Men kan de landbouwer en zijn problemen niet uit de weg gaan, wil men de industrialisering in een agrarische streek zonder wrijvingen laten vooruitgaan. Bij wijze van shock-therapie wensen wij de landbouwproblemen zo scherp mogelijk te stellen.

De landbouw verschaft in 1959 een bestaan aan 17 % van de actieve bevolking van West-Vlaanderen, nl. aan circa 67.000 exploitanten en familieleden en aan 3.500 tewerkgestelden. Vergeleken met de toestand in 1950 is er een vermindering vast te stellen van de actieve bevolking in de

---

(1) Deze redenering werd uiteengezet door de hr. H. Olivier in dit tijdschrift, 2e Jg., Nr. 4, blz. 119-121.

voltige 3

GUIDO DECLERCQ

Lid Direktiekomitee W.E.R.

landbouw van méér dan 12.000 eenheden, waaronder 3.000 tewerkgestelden, hetzij van gemiddeld 1.300 agrariërs per jaar.

In 1959 telde de provincie 26.459 landbouwuitbatingen van méér dan één hektare, waarvan 18.049 van minder dan 10 ha, voor een betaalde oppervlakte van 242.000 ha (1). De betaalde oppervlakte vermindert jaarlijks met gemiddeld 300 ha.

Welnu, niettegenstaande het landbouwareaal vermindert en de arbeidsbezetting van de agrarische sektor daalt, vertoont de produktie van de landbouw in het algemeen een stijgende lijn, o.a. door betere bemesting, selektieve onkruidsbestrijding, mechanisering en door toepassing van wetenschappelijke methoden in de voortbrengst van zuivelprodukten, van eieren en vlees. Ons land brengt sinds enkele jaren landbouwoverschotten voort die soms slechts gedeeltelijk, beneden de binnenlandse prijzen, kunnen afgezet worden in het buitenland. Deze toestand is niet eigen aan België; men voorziet immers, dat de meeste industriële landen van Europa, in plaats van zoals in het

(1) Totale oppervlakte van West-Vlaanderen :
323.500 ha.

verleden beroep te doen op aanvoer van landbouwprodukten, zeer spoedig allerlei landbouwoverschotten door export zullen moeten wegwerken en aldus op een rij zullen komen te staan met Nederland (dat 40 % van zijn landbouwproduktie uitvoert) en Denemarken (47 % uitvoer). Zelfs Engeland, binnenkort een partner in de Euromarkt, bevindt zich na een eeuwenlange positie van importeur van landbouwprodukten in deze nieuwe situatie. De stijgende levensstandaard in het Westen heeft een minder dan proportionele toename van de vraag naar onze landbouwprodukten voor gevolg. En in ons land is de aangroei van de bevolking ook nog gering.

West-Vlaanderen's landbouw moet in dit grotere kader teruggedraaid worden, alleszins wanneer wij spreken over verschijnselen die zich over een langere periode afspeelen. De produktie van onze landbouw vertoont een stijgende lijn, alhoewel de produktie-voorwaarden hier ver van ideaal mogen genoemd worden, vergeleken met deze van rondom ons. Niet alleen zijn er, zoals hierboven opgegeven, zeer veel kleine exploitaties, maar daarenboven is de vergoeding voor het gebruik van de landbouwgrond (prijs van de grond of pacht) hier omtrent het dubbele van deze in Nederland, het driedubbele van deze in Frankrijk en aanzienlijk hoger dan in sommige landbouwstreken in Wallonië. Dit eigenaardig verschijnsel, dat ook in de Euromarkt nog lange tijd zal bestaan, houdt klaarblijkelijk verband met de geringe geografische en sociale mobiliteit van de landbouwer.

De versnippering van het landbouwareaal in West-Vlaanderen is niet verminderd sinds het begin van deze eeuw, toen zij de verwondering opwekte van de Engelse socioloog Seebohm Rowntree. Een enquête, in 1957 uitgevoerd in het arrondissement Ieper, wees uit dat slechts voor 39 % van de landbouwuitbatingen de percelen in een

Bedrijfsgebouwen Denecker, bouwmaterialen, op industrieterrein te Diksmuide.

straal van hoogstens één km rond de hofplaats gegroepeerd zijn. Voor 23 % van de uitbatingen ligt het verste perceel van 2 tot 5 km van de hofplaats en voor 8 % van de gevallen ligt het verste perceel op méér dan 5 km (1). Een enquête van 1959 wijst op dezelfde toestanden in het arrondissement Brugge. Daar hebben niet minder dan 35 % van de landbouwexploitaties akker- of weiland gelegen op méér dan 5 km van de hofplaats, en in amper de helft van de gevallen liggen alle landerijen binnen een straal van 1 km rond de boerderij (2). In de landbouw vindt men dus een fenomeen dat gelijkgesteld mag worden met de abnormale mobiliteit van de arbeiders.

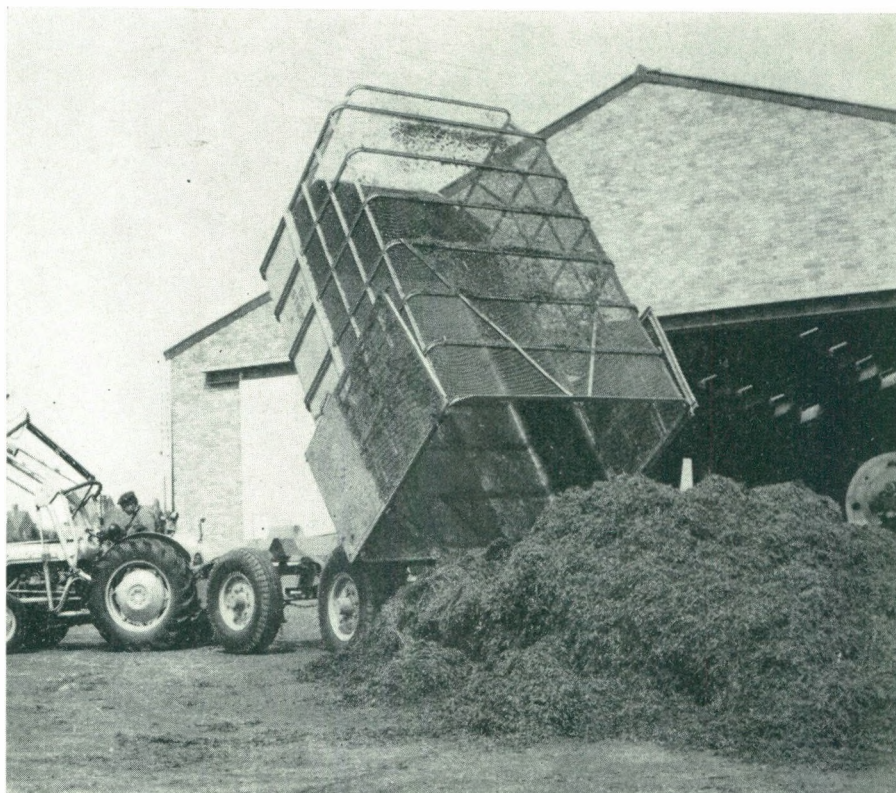
Ten slotte moeten 50.000 ha van het Westvlaams landbouwareaal, of 20 %, geklasseerd worden bij de waterzieke gronden (3).

-
- (1) G. Declercq & O. Vanneste, «*De economische situatie en mogelijkheden van het arrondissement Ieper*», Brugge, 1958, 38.
  - (2) O. Vanneste, J. Theys en M. Zwaenepoel, «*Het arrondissement Brugge, een regionaal-economische studie*», Brugge, 1961, 162.
  - (3) Dr. Ing. J. Ameryckx en Ing. G. T'Jonck, «*De waterzieke landbouwgronden in West-Vlaanderen*», Provincie West-Vlaanderen, 1957, 9.

De hoge fysische produktiviteit, ondanks de minder gunstige produktie-voorwaarden, verschaft de meeste landbouwersgezinnen nochtans amper het inkomen van de geschoolde arbeider. De werkweek van de boer telt nu zelden minder dan 70 uren, tegenover minder dan 45 in de industrie.

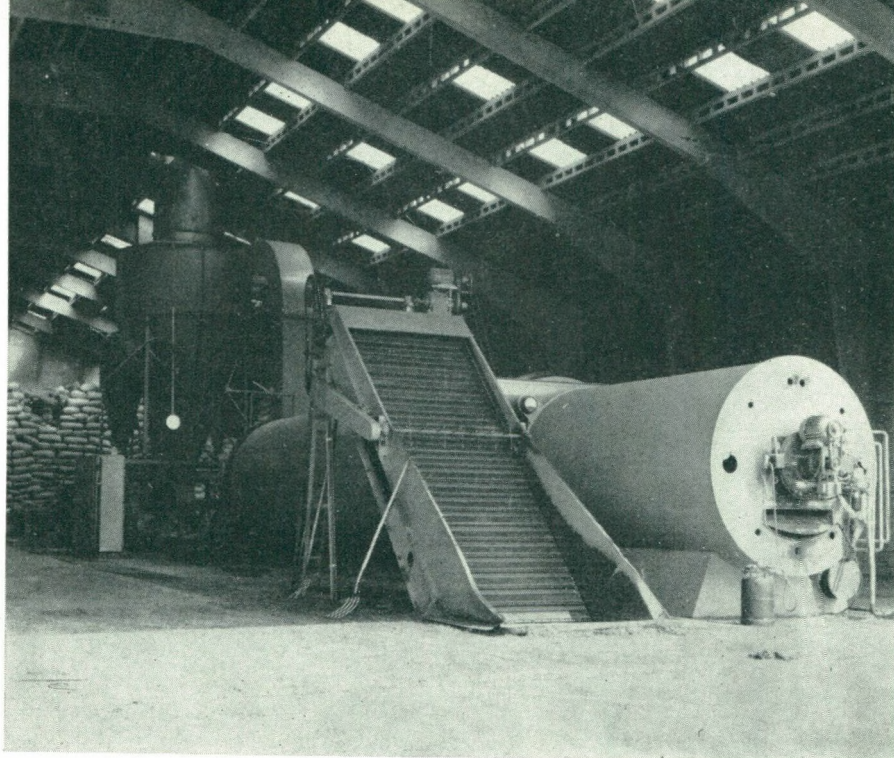
De gevolgtrekking van dit alles schijnt te zijn, dat de landbouwer voortploegt, maar in een museum. Ofwel wordt de landbouw een sektor die in toenemende mate blijvend en massaal gesubsidiëerd zal moeten worden, dus een museum; ofwel zal de landbouw, als de hierboven geschetste ontwikkeling ongestoord kan voortgaan binnen de bestaande structuren, ophouden te bestaan, ter uitzondering van de grotere exploitaties, van de kleinere die op rendabele manier groenten en bloemen kweken of op industriële schaal eieren of vlees voortbrengen, en van wat part-time farming. Een betere verkoopsorganisatie, agressieve export van de overschotten, enz. kunnen deze uitkomst alleen maar wat uitstellen.

In dit perspectief is het verder verval van het platteland niet tegen te houden omdat de jongeren, op de zonderlingen en de natuurliefhebbers na, de niet renderende en

Luzernbedrijf
«*De Stier*»
te Veurne.

Luzernbedrijf
« De Stier »
te Veurne.

financieel overbelaste boerderijen en de verarmde geboortestreek zullen verlaten. De industrialisering kan hieraan niets verhelpen. Zij lijkt in dit perspectief zelfs noodzakelijker dan ooit.

De voltige van onze provincie door de versnelde industrialisering lijkt o.i. echter overduidelijk aan te tonen dat in de landbouwsector zelf een ommekeer een levensbelangrijke kwestie geworden is. In de eerste plaats zijn er structuurveranderingen geboden, die in West-Vlaanderen uitblijven, nl. ruilverkavelingen, cultuurwerken en vooral een groepering van de uitbatingen in grotere eenheden. Landbouwbedrijven **hic et nunc**, in een industrieel land en onder kunstmannen, in dezelfde vormen als vijftig jaren geleden is de boeren laten werken naast de kantwerksters.

De structuurveranderingen zullen de landbouwers toelaten hun produktiviteit te verhogen en met een kortere werkweek een hogere levensstandaard te bereiken. Zij zullen echter gepaard gaan met een uitstoting van arbeidskrachten. Tot hoever wil men hiermede gaan?

In de tweede plaats lijkt ons de tijd gekomen om op het hoogste niveau een politieke keuze te doen, en nl. te beslissen hoeveel landbouwers België wenst te behouden en hoeveel van zijn inkomen het land wenst te besteden aan de subsidiëring van deze bevolkingsgroep. Inderdaad, er zijn belangrijke, niet-ekonomische motieven welke

pleiten voor het behoud van een landbouwersstand die welvarend is, wonend op een platteland dat een bevredigend, zij het dan landelijk levenskader biedt. Een van deze motieven is o.m., dat een minimum onafhankelijkheid van het land voor wat betreft de essentiële levensmiddelen moet verzekerd zijn. Men kan ook het behoud van een nader te bepalen groep landbouwers voorstaan om sociale redenen, bijvoorbeeld 8 % van de actieve bevolking. Hoogstwaarschijnlijk zal het geld kosten om de landbouw omwille van deze motieven op een bepaald peil te houden; maar dat is de prijs die men dan beslist te betalen. Om de gestelde doeleinden van deze landbouwpolitiek te bereiken lijkt ons een periode van twintig jaar niet te lang.

Welke keuze men uiteindelijk ook zal doen, zij zal dus een jaarlijkse overheveling medebrengen van het inkomen van de niet-agrarische bevolking naar de landbouwersstand, in de vorm van subsidies, om het inkomen van de landbouwer (met een werkweek als in de industrie) in evenwicht te brengen met dit van de geschoolde arbeider.

In de onderstelling dat dit politiek vraagstuk, waaraan niet te ontkomen is, uiteindelijk zijn beslag krijgt, is het ook mogelijk de industrialisering af te stemmen op het voorgeschreven landbouwbeleid, en de wrijvingsvlakken, die nu hoofdzakelijk op het private vlak liggen, te vermijden. Er kunnen gehele gewesten met de beste landbouwgronden uitsluitend voor de landbouw

voorbehouden worden. De opleidingsmogelijkheden op het platteland kunnen aangepast worden. De compensatie voor het verlies van landbouwgrond kan in het kader van de landbouwpolitiek in zijn geheel beter geregeld worden. In de landbouwstreken zelf kunnen kleinere industriekernen aangeduid worden, om de overgang van de landbouw te vergemakkelijken.

Een gelijkaardig vraagstuk, maar van kleinere omvang, stelt zich met betrekking tot de zeevisserij. Deze uitsluitend Westvlaamse bedrijfstak behoort ook tot de sectoren waarvoor zich eerlang een politieke keuze zal opdringen. Wij verwijzen in dit verband naar het Engels voorbeeld, vervat in het Flick rapport.

De landbouw voert ons nu terug naar het vraagstuk van de Westhoek. Hieronder verstaan wij de arrondissementen Veurne, Diksmuide, een gedeelte van het arrondissement Ieper en enkele gemeenten van het arrondissement Oostende. Deze uitgesproken agrarische streek ondergaat volop de crisis in het landbouwbedrijf zonder in de voltige door de industrie te delen. De bevolking van circa 200.000 zielen ondergaat een verouderingsproces door de ontvolking, waarvan het begin dagtekent van voor 1900. Sommige verzorgingskernen groeien nog wel aan, maar dan uitsluitend ten nadele van de omliggende plattelandsgemeenten. Deze aangroei is gedeeltelijk fictief, omdat hij uitsluitend bestaat uit ouderen van dagen.

De industriële tewerkstelling in de Westhoek is schaars: zij bedraagt naar raming hoogstens 7.000 eenheden, op een totaal van 103.000 in de provincie. In relatieve cijfers blijft de werkloosheid er hoger dan in het expansieve deel van West-Vlaanderen, alhoewel het aantal werklozen er gering is in absolute cijfers.

Kortom, de sinds lang bestaande dualiteit in West-Vlaanderen, is door de recente vooruitgang van de industrie nog duidelijker aan het licht getreden. Waarom? Er zijn een aantal oorzaken die wij hierna opsommen. De Westhoek blijkt geen doorgangsbied te zijn: het leunt aan bij een ontvolkend en agrarisch gebied in Frankrijk aan een zee die, bij gebrek aan een ontwikkelde haven, eerder afsluit dan opent. Ten tweede, is de Westhoek niet ontsloten en dun bevolkt. Ten derde bezit de Westhoek, op een paar uitzonderingen na, geen eigen stuwende bedrijven, en daardoor

geen industrieel klimaat noch een menselijke infrastructuur om de industriële ontwikkeling zelf op gang te brengen of in voldoende mate aan te trekken, en ten vierde ontbreekt in de Westhoek de sociale uitrusting welke bevolkingsrijkere gebieden kenmerkt, nl. een uitgebreide gezondheidszorg, een waterleidingsnet, frequente publieke transportmiddelen, een geschakeerd onderwijs, cultuur- en ontspanningsgelegenheden.

De gewenste, en voor de reeds scheef getrokken sociale opbouw noodzakelijke industriële basis, zal er van buitenuit moeten gebracht worden. De nadelen, die de vrij beslissende industrieel tot hertoe van de Westhoek afschrikken, moeten overwonnen worden door voor de toekomst berekende verkeersverbindingen vanuit de groeipunten elders in de provincie. Ook de interne verkeersverbindingen moeten verbeterd worden, om de mobiliteit in eigen streek te verhogen. De algemene uitrusting ter voldoening van de materiële en kulturele aspiraties van de bevolking moet hier door de gemeentebesturen lokaal of intercommunaal gebracht worden. En gezien de schaarse bebouwing dienen een aantal gemeenten uitgekozen alwaar industrieterreinen en zo nodig op voorraad gebouwde bedrijfsruimte onmiddellijk beschikbaar zijn.

Als eerste besluit van onze uiteenzetting over West-Vlaanderen's grote voltige noteren wij, dat de industrialisering in een tweede fase treedt, waardoor een aantal accentverschuivingen gewenst zijn. Wij verzoemen:

- de aandacht voor de nevenproblemen van de industrialisering, zoals de huisvesting, de verkeersmiddelen;
- diversifikatie in de ontwikkelingspolitiek, om ook het achterblijvend deel van West-Vlaanderen in de voltige te betrekken;
- afstemmen van de industrialisering op het landbouwbeleid, van zodra dit zal geformuleerd zijn;
- speciale aandacht voor de traditionele bedrijfstakken.

Deze besluiten kunnen misschien best samengevat als volgt: de grote voltige van West-Vlaanderen door de industrialisering zal de Westvlaamse Economische Raad ertoe brengen zijn stimulerende werking op verschillende niveau's tegelijkertijd uit te oefenen, waar in het verleden alle krachten konden ingezet worden op de kwantitatieve vermeerdering van de tewerkstelling.

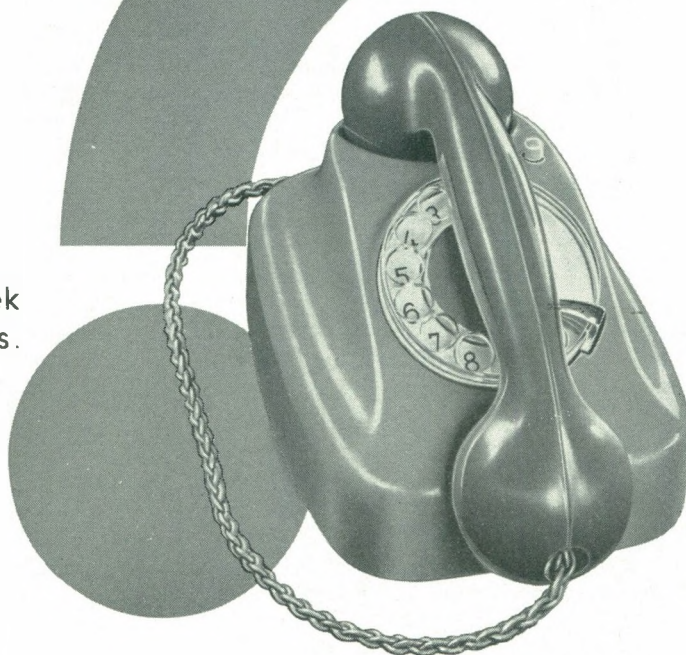

Waarom U zo belasten !

Wanneer U met slechts één
SIEMENS telefoontoestel
iedereen kunt bereiken

Documentatie en gratis bestek
zonder enige verbintenis.

Telefooninstallaties aan-
genomen door de R.T.T.

S. A. **SIEMENS** N. V.

116, steenweg op Charleroi, Brussel 6 — Tel. 38.60.80

Vormgevende ruimtelijke in West-Vlaanderen

In de jongste halve eeuw is op gebied van vormgevende ruimtelijke ordening in West-Vlaanderen heel wat ondernomen en verwezenlijkt.

Hier kan herinnerd worden aan de Dienst voor Economisch Herstel door de Regering in het leven geroepen naar aanleiding van de scherpe economische crisis ontstaan tussen 1930-35.

Met het oog op de vermenigvuldiging van de infrastrukturele werken, uit te voeren niet alleen door de Staat en de parastatale instellingen, maar ook en niet het minst door de gemeentebesturen, werd de toelage van 60 t.h. in het leven geroepen.

In West-Vlaanderen zelf werd ze veelvuldig toegepast, veelal als gevolg op de actie van het « Commissariaat voor het grensarbeidersgebied », einde 1935 door de Dienst voor Economisch Herstel in het leven geroepen.

Dit kommissariaat had eerst en vooral voor taak, in het gebied dat onder zijn bevoegdheid ressorteerde, alle besturen te stimuleren met het oog op infrastrukturele werken: waterleiding, riolering, kaaimuren, waterlopen, scholen, kerken en andere gemeentelijke gebouwen, wegen, kanalen (Leie - leper) enz.; ook was het kommissariaat bevoegd om interkommunale samenwerking, waarvan de ontstentenis zoveel rijke initiatieven totaal vruchteloos maakt, te bevorderen: pogingen werden aangewend om dergelijke samenwerking te bekomen op het gebied van waterleiding in Zuid-West-Vlaanderen, op het gebied van een te stichten vlas- en linneninstituut, op het gebied van bevoorrading der vlasindustrie met Leiewater en zuivering van het roofafvalwater, op het gebied van stedenbouwkundige aanleg.

Onmiddellijk na de wapenstilstand was ten aanzien van de veelvuldige verwoestingspunten en verwoestingszones (de kust, het Leiedal, Oostende, Tielt, Kortrijk) het Provinciaal Kommissariaat voor de Wederop-

bouw zeer actief, daarin trouwens gesteund door het Kommissariaat-Generaal van 's Lands Wederopbouw dat reeds op 12 september 1940 de besluitwet op de Stedebouw afkondigde met het oog op een « geordende », t.t.z. vormgevende wederopbouw en met het oog op een vormgevend beleid inzake werken van openbaar nut.

Het opnieuw van kracht maken op 2 december 1946 van het besluit van 12 september 1940 heeft vrij vlug, op gemeentelijk niveau, de techniek van de bijzondere plannen van aanleg (art. 3) en van het algemeen plan van aanleg (art. 2) doen burgerrecht verkrijgen.

Onder de zeer schaarse pogingen om « plannen van aanleg voor agglomeraties » (art. 11) aan te durven, komt West-Vlaanderen bewust op de voorgrond. Terwijl te Luik, door hoogstaand privé initiatief, een ophefmakende studie van het Luikse wordt aangevangen, ontstaat in het Kortrijkse, interkommunale samenwerking; zij leidt in 1948 tot een interkommunale stedenbouwkundige dienst.

Stedebouw is in essentie stimulerend en vormgevend: stedenbouw vindt zijn verantwoording en put zijn dynamisme in een visie op een toekomst waarin ontplooiingsfactoren moeten aanwezig zijn die alle menselijke waarden tot een hoger peil ontwikkelen. Welnu, tal van ontplooiingsfactoren liggen buiten de grenzen van de gemeenten, die zonder hun weldoende invloed niet kunnen gedijen. Het was dan ook logisch dat de interkommunale stedenbouwkundige dienst zou leiden tot een Koninklijk Besluit (dd. 8 juni 1953) waardoor een gemeenschappelijk algemeen aanlegplan van het « gewest Kortrijk » bestaande uit 20 gemeenten bevolen werd ter vervanging van twintig gemeentelijke algemene aanlegplannen.

Buiten Luik en Kortrijk werd ook initiatief genomen in het Brusselse (private groep), in het Antwerpse (gemeentelijk), in het Henegouwse (provinciaal).

ordening

Ir. J.M.L. DEMEYERE

gevolmachtigde
voor Ruimtelijke Ordening
van het Westvlaams Economisch
Studiebureau

Nu is de erkenning algemeen doorgedrongen van het feit dat om alle ontplooiingsfactoren te ontdekken en te stimuleren, buiten de gemeente moet getreden worden. Ook het geheel van expansiewetten uitgevaardigd in 1959 is op deze erkenning gesteund: niet alleen de wet die ontwikkelingsgewesten aflijnt en gunstmaatregelen voorziet voor hun ontplooiing, maar ook de wet die het mogelijk maakt aan gemeenten en aan groepen van gemeenten industrieterreinen aan te duiden, te verwerven, uit te baten (1).

In de loop van het jaar 1959 en in het begin van 1960 heeft het Hoofdbestuur van Stedebouw en Ruimtelijke Ordening ressorterend onder het Ministerie van Openbare Werken, na een verrekende studie der mogelijke ontplooiingsfactoren, bepaalde werkgroepen aangeduid belast met hun op-

(1) *Binnen de Westvlaamse ontwikkelingsgebieden werden op het gebied van industriële vestiging, veelal in nauwe samenwerking met het Westvlaams Economisch Studiebureau en met de ambtenaren van het Bestuur van Stedebouw en Ruimtelijke Ordening, initiatieven genomen door de gemeenten:*

Veurne, Diksmuide, Ieper, Koekelare, Kortemark, Torhout, Zedelgem, Lichtervelde, Zwevezele, Tielt, Pittem, Poperinge, Boezinge, Beveren-R., Ardoio, Meulebeke, Emelgem, Izegem, Ingelmunster, St.-Michiels, Loppem, Waardamme, Oostkamp, Gullegem, Heule, Kuurne, Moorsele, Zarren.

Buiten de Westvlaamse ontwikkelingsgebieden werd in het kader van dezelfde samenwerking, initiatief genomen door de gemeenten: Brugge, Kortrijk, Waregem, Zwevegem, Roeselare, Moen, Herseaux, Menen, Ardoio, St.-Eloois-Vijve, Oeselgem, Proven, Zandvoorde (Oostende).

Streken, Steden en Gemeenten in beweging

sparing en hun studie in voorlopig afge-lijnde gewesten.

Het gehele Belgische grondgebied en West-Vlaanderen in zijn geheel wordt dus systematisch volgens een welbepaald studieschema in dit onderzoek betrokken.

Het voorwerp van een dergelijke studie is dubbel: enerzijds wordt in elk gewest de drempel bepaald die de algemene ontplooiing en in het bijzonder de economische ontwikkeling er bereikt hebben; op grond van deze drempelkenmerken, en na vergelijking met de studies in de aangrenzende gewesten, worden de verscheidene gewesten nauwkeuriger begrensd met het oog op hun vormgevende ruimtelijke ordening.

Het geheel van de verschijnselen welke geografisch kunnen waargenomen worden en kwantitatief en kwalitatief gemeten worden, en waardoor de ontplooiingsdrempel wordt bepaald is zo omvangrijk dat dergelijke studiën lang duren.

Daarenboven is het klaar dat in een bepaald gewest de bereikte ontplooiingsdrempel niet op hetzelfde peil blijft: het is ook klaar dat de grenzen tussen de gewesten niet stabiel blijven maar met de tijd een verschuiving kunnen ondergaan, in eenklank met het vervormend krachtenveld waaraan elk gewest onderhevig is.

Daarom wordt de studie in opvolgende fasen verdeeld, zodanig opgevat dat, op elk ogenblik, elke fase bruikbaar moet zijn voor het « ontplooiingswerk » of beter uitgedrukt, voor een vormgevende ruimtelijke ordening.

Dit is namelijk het tweede doel van de opdrachten verleend door dhr. Minister van

Openbare Werken: de verdere ontplooiing en haar ritme bepalen; de gewestelijke gronden, daartoe onontbeerlijk (inderdaad alles wordt in de grond ingeplant) moeten op voorhand bepaald worden, daartoe gevrijwaard en het geheel dezer gronden moet door uitrustingswerken geschikt gemaakt worden (water, gas, elektriciteit, rio-lering, huisvesting, wegen, kanalen, vlieg-velden, nijverheid, handel, ambachten, scholen, ontspanning, cultuur, kerken, verpleging, verkeersmiddelen, enz.).

Het bepalen van een toekomstige ontplooiingsdrempel hangt af van tal van factoren, niet het minst van de huidige ontplooiingsdrempel; de afstand tussen beide drempels, de huidige en de toekomstige, is te bepalen in termen van **mensengroepen**, in termen van **grond**, in termen van **financiële midde-len**, in termen van **tijd**.

* * *

Wanneer het erop aankwam, wat betreft de Westvlaamse gewesten, de opdracht na-der te omschrijven, werd aanvaard dat de eerste fase van de studie rekening moest houden met de diversiteit van het West-vlaams ruimtelijk « facies » en er moest naar gericht zijn.

Haar objekt bestond erin:

1. gebieden af te bakenen gekenmerkt door bevolkingsaangroei en door steeds dieper doordringende en verder voortschrijden-de agglomeratieve tendensen.
2. gebieden af te lijnen gekenmerkt door bevolkingsaangroei niet gepaard met ag-glomeratieve tendens.
3. gebieden te omschrijven gekenmerkt door numerische stagnering of zelfs door nu-merische regressie van de aldaar wo-nende bevolking.

Het is duidelijk dat de vormgevende ruim-telijke ordening van een gebied waarin de mensengroepen talrijk en gediversifieerd zijn en talrijker en ook meer gediversifieerd worden, waarvan grote onderdelen reeds volzet zijn met gebouwen en ontwikkelings-elementen van alle aard: wegen, kanalen, scholen, bedrijfsgebouwen, handelsinrichtin-gen, waarin land- en tuinbouwgronden (en ook de mensengroepen die ze bewerken), onweerstaanbaar verdrongen worden door een steeds verder reikende ruimtelijke be-zetting; het is duidelijk dat de vormgeven-de ordening aldaar gans anders moet op-gevat zijn dan in gebieden waarin de men-

sengroepen klein en schaars zijn, alhoewel hun hoofdactiviteit van die aard is dat zij per groep een groot aantal ha moeten aan-wenden.

Beide methoden van vormgevende ruimte-lijke ordening zijn grondig verschillend; toch hebben beide dit gemeens dat zij ten dienste zijn van de mensengroepen, uitein-delijk voorwerp van het ontplooiingsgebied waarvan de rijke vruchten die dit aange-past beleid moet afwerpen, voor iedereen toegankelijk moeten zijn.

De opzoekingen, grondslag van de eerste fase, werden uitgevoerd door de afdeling Ruimtelijke Ordening van het Westvlaams Economisch Studiebureau en in het bijzon-der door de HH. O. Vanneste, Directeur, P. Devos, architect, M. Zwaenepoel, socio-loog, A. Kerkhof, maatschappelijk assistent, bijgestaan door dhr. Prof. R. Soetewey, arch. stedenbouwkundige; zij werden aange-vangen einde 1959: de studie werd voltooid in de voorgestelde termijn, nl. op 24 mei 1961.

Op 16 juni 1961 werden de waardevolle verslagen en rapporten waaruit ze bestaat, geïllustreerd door 41 gekleurde kaartbla-den ter goedkeuring voorgelegd aan dhr. Bure, Directeur-Generaal bij het Hoofdbes-tuur van Stedenbouw en Ruimtelijke Orde-ning, in aanwezigheid van dhr. Gouverneur en de voltallige Bestendige Deputatie.

De voorstelling van de studie geschiedde in de balkonzaal van het Provinciaal Hof waar de 41 gekleurde kaartbladen tentoon-gesteld werden (1), deze zijn een leidraad, die toelaat een klaar inzicht te bekomen:

1. in de factoren welke als determinerend beschouwd worden voor de waar te ne-men tendensen (agglomeratieve of niet);
2. in de groei of de verwerking van som-mige factoren;
3. in de methoden aangewend om op grond

---

(1) Op 16 juni in de namiddag en op 17 juni in de voor- en namiddag werd de tentoonstelling van de kaartbladen bezocht door de beheerraad van de Westvlaamse Economische Raad, door de leden van de algemene vergadering, door hogere ambtenaren, door leden van het gewes-telijk comité voor huisvesting.

In de tweede helft van september 1961 en in oktober 1961, zullen voorlichtingsvergaderingen gehouden worden in de volgende steden: Veur-ne, Brugge, Oostende, Roeselare, Kortrijk, Ieper, Tielt, Diksmuide.

van 1 en 2 zo benaderend mogelijk de grenzen van de verscheiden gebieden te bepalen.

Drie methoden werden aangewend :

1. de eerste steunde op de demografische gegevens, veel minder de individuele gegevens dan de gegevens die betrekking hebben met groepen.

Het is inderdaad per groep dat de bodem wordt bezet ; de woning, de school, het moederhuis, de verplegingsinrichting, de bedrijfs- en handelsgebouwen, de ontspanningsoorden, de overheidsgebouwen, de verkeerswegen, enz... zijn ontplooiingsvormen ten dienste van « gegroepeerde » mensen.

De gebruikers van een weg moeten inderdaad beschouwd worden als vormen de een stroom, nu eens klein dan eens zeer intens, nu eens snel, dan weer zeer traag.

2. de tweede methode, steunende op de aktiviteitsgraad van de bevolking, aktiviteitsgraad die, bij grondige analyse, voornamelijk groepsaktiviteit is : in de land- en tuinbouw, in de industrie, in de handel, in het toerisme, in de ontspanningsvormen, in de diensten, enz... Hier ook was het de plaats om de groep der werklozen te bestuderen, geografisch zo verscheiden in aantal en in leeftijd in de Westvlaamse gewesten.

3. de derde methode steunde op meetbare elementen van ruimtelijke bezetting :

- de aangroei van de bebouwde oppervlakte ;
- de aangroei van het aantal woongebouwen, vergeleken met de aangroei van het aantal gezinnen ;
- de aangroei van het aantal niet voor huisvesting aangewende gebouwen en gebruikswijze ;
- de verhouding tussen het kadastraal inkomen van bebouwde en niet bebouwde gronden ;
- onder de bebouwde gronden, verhouding tussen het kadastraal inkomen van industriële en niet industriële gebouwen ;
- de wijzigingen in de verkeersdensiteit ;
- de frekwentie en de drukte van de openbare vervoermiddelen ;
- de lokalisatie en de toename van het voertuigenpark, zowel voor personen als voor goederen ;

- ten slotte de buurschap tussen bebouwde kavels, de dichtheid waarmede deze buurschappen voorkomen in het Westvlaams panorama (zie figuur 1) (*), en dit in verband met de natuur van de grond, met beboste gronden, met goede land- en tuinbouwgronden, met waterzieke, met overstroombare gronden, met kleilagen, met het wegenpatroon, met de hoogtepunten en de hellingen in het heuvelachtig landschap.

In haar onderdelen werd de studie ook opgevat én als proeve van uitleg, een verklaring van het ontplooiingsritme in het jongste verleden, én als een peiling in de naaste toekomst.

Met het oog op deze peiling had zij kunnen aanvang nemen met het volkstellingsjaar 1930 : inderdaad de jongeren onder ons, waarvan het geboortjaar recenter is dan het jaar 1930, bepalen het ritme waarin de bevolking zich op dit ogenblik en in de volgende jaren zal vernieuwen.

Maar uit de gedetailleerde analyse van de factoren die aanleiding gegeven hebben tot bevolkingsregressie in tal van gegroeerde gemeenten verspreid in een brede westelijke band langs de Franse grens, in een smallere band langs de Schelde, in een samengebalde groep rond Tielt, is gebleken dat dieper in het verleden moest worden gepeild en wel vanaf het jaar 1890 om verschijnselen te meten welke « beleefd » werden door de generatie die heden ten dage uit de beroepsleeftijd overstapt in de rustleeftijd.

* * *

Uit de konfrontatie van alle gegevens verstrekt door de drie onafhankelijk van elkaar aangewende methoden, is dan een breed inzicht gegroeid in de interferenties van de geanalyseerde verschijnselen. Een beeld (zie figuur 2) is gegroeid van West-Vlaanderen waarin acht gebieden (we zeggen niet « streken ») zijn afgelijnd (tabellen 1 en 2).

1. Gebieden met bevolkingsaangroei en met agglomeratieve tendens.

- 1.1. het gebied « kust » : lineair uitgerekt, bestaande uit 26 gemeenten tellende samen 164.138 inwoners van gewoon verblijf op 31 dec. 1960 en wellicht 500.000 in de verloopmaanden.

(*) Figuur 1 prijkt op de omslag.

1.2. het gebied « Brugge » : 150.655 inwoners, verdeeld over 29 gemeenten waarvan 10 de kern van de agglomeratie vormen en 112.634 inwoners bevatten.

1.3. het gebied « Kortrijk-Roeselare » : 371.598 inwoners verdeeld over 60 gemeenten, waarin twee tot nog toe lineaire agglomeraties (langs de Mandel : 81.797 inwoners en langs

TABEL I
Ontwikkeling van het bevolkingscijfer.

Gebieden	Aantal inwoners				
	1906-10 *	1926-30 *	1951-55 *	1956-59 *	1960
1. met agglomeratietendens :					
1. 1. « Kust »	100.347	118.552	151.999	158.853	164.138
1. 2. « Brugge »	120.607	123.785	141.484	146.895	15.40 t.h. 150.655
1. 3. « Kortrijk-Roeselare »	280.077	294.246	353.003	364.843	14,14 t.h. 371.598
1. 4. 1. « Moeskroen »	34.080	44.250	52.219	52.753	34,87 t.h. 53.053
1. 4. 2. « Wervik-Komen »	16.797	16.983	20.454	20.740	4,98 t.h. 20.852
2. met normale aangroei en zonder agglomeratietendens :					
2. 1. Ieper-Torhout-Gistel	132.496	122.693	139.248	142.011	143.838
2. 2. Diksmuide	7.523	6.084	7.397	7.561	13,50 t.h. 7.622
3. in regressie :					
3. 1. « Tielt »	55.158	51.690	51.967	51.828	0,71 t.h. 51.983
3. 2. « beiderzijds Poperinge-Vlamertinge »	75.209	64.273	65.920	64.626	4,88 t.h. 64.739
3. 3. « beiderzijds Alveringem-Diksmuide »	50.425	41.811	38.905	37.892	6,07 t.h. 37.149
* gemiddeld aantal inwoners					3,49 t.h. 1.065.627 100,00 t.h.
			Westvlaamse gewesten :		

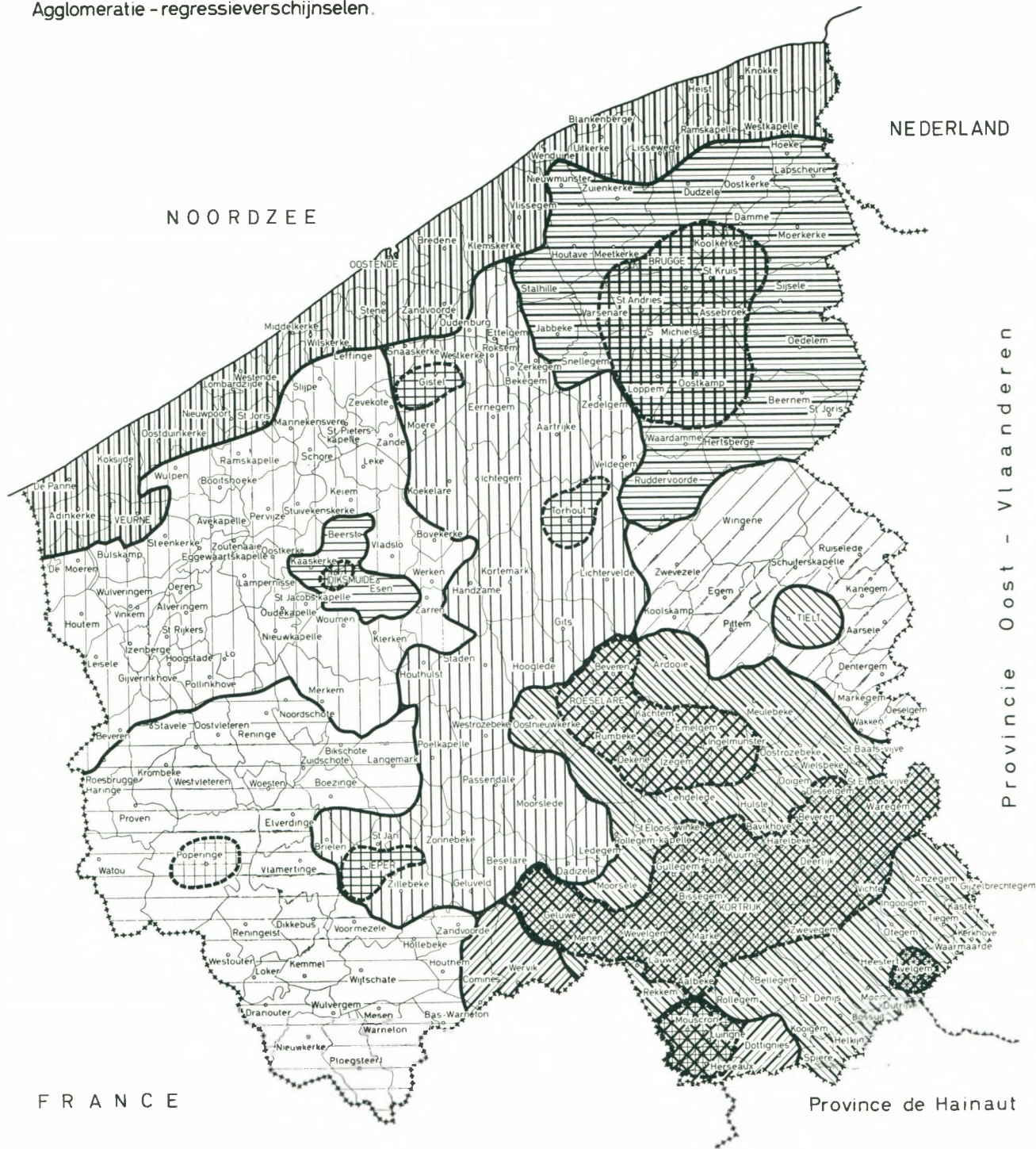
TABEL 2

Oppervlakte en bevolkingsdichtheid (inwoners per kwadraatkilometer) op 31 december 1960.

Gebieden	Oppervlakte			Bevolkingscijfer	Bevolkingsdichtheid
	ha	a	ca		
1. 1.	31.384	45	94	164.138	502,35
1. 2.	46.250	87	59	150.655	325,73
1. 3.	64.157	52	64	371.598	579,20
1. 4. 1.	3.972	28	99	53.053	1.338,35
1. 4. 2.	3.424	30	20	20.852	608,94
2. 1.	54.075	80	92	143.838	266,—
2. 2.	4.004	16	59	7.622	190,35
3. 1.	23.794	44	25	51.983	218,46
3. 2.	47.744	54	58	64.739	135,60
3. 3.	42.709	82	40	37.149	86,98

STUDIE DER WESTVLAAMSE GEWESTEN, 1° WERKFASE

Agglomeratie - regressieverschijnselen

GEWESTEN MET AGGLOMERATIEVE TENDENS

- Agglomeratiegebied Kust
- Agglomeratiegebied Brugge
- Kern Brugge
- Aggl. gebied Kortrijk - Roeselare
- Kern Kortrijk
- Kern Roeselare

- Kern Avelgem
  - Aggl. gebied belgisch-franse grens
  - Kern Mouscron
- GEWESTEN MET NORMALE AANGROEI
- Zone met normale aangroei
  - Kernen Gistel, Torhout, Ieper
  - kleine zone met normale aangroei rond Diksmuide

- Kern Diksmuide
  - Kern Tielt
- GEWESTEN IN REGRESSIE
- beiderzijds de lijn Veurne - Diksmuide
  - beiderzijds de lijn Poperinge - Ieper
  - Kern Poperinge
  - omgeving rond Tielt

de Leie : 193.436 inwoners) in loodrechte richting aanzwellen en naar elkaar toe reiken.

- 1.4.1. het gebied « Moeskroen » : bestaande uit 4 gemeenten (53.053 inwoners), zeer sterk samengebald en een uitloper in West-Vlaanderen van de Noordfranse agglomeratie Roubaix - Tourcoing - Wattrelos.
  - 1.4.2. het klein gebied « Wervik-Komen » : 20.852 inwoners enkel door de Leie gescheiden van de Franse agglomeratie Wervicq-Sud - Comines.
- 2. Gebieden met normale bevolkingsaan-groei waar de agglomeratieve tendens zich nog niet voordoet (maar rond enkele centra te verwachten is).**

- 2.1. het gebied beiderzijds de richting Wervik-Oostende, waarin drie bijzondere kernen : Ieper - Torhout - Gistel.
Dit gebied omvat 36 gemeenten en telt 143.838 inwoners, waarvan 21.595 gegroepeerd zijn in Ieper en de drie aanpalende gemeenten, St.-Jan, Zillebeke, Brielen.
- 2.2. het klein gebied « Diksmuide » 4 gemeenten : 7.622 inwoners.

3. Gebieden met trage, langdurige regressie van het bevolkingscijfer.

- 3.1. het gebied « Tielt » bestaande uit 14 gemeenten (waarin Tielt een niet regressie kern is) : 51.983 inwoners.
- 3.2. het gebied beiderzijds de richting Poperinge-Vlamertinge : 34 gemeenten (beide gemeenten inbegrepen) met 64.739 inwoners.
- 3.3. het gebied beiderzijds de richting Alveringem-Diksmuide : 44 gemeenten met 37.149 inwoners (Alveringem inbegrepen).

In de tabellen 1, 2, 3 en 4 vindt men enkele gegevens over deze verscheidene gebieden.

Herhaaldelijk hebben we reeds het accent gelegd op het groot onderscheid in het ontplooiingswerk. In gebieden met agglomeratieve tendens stellen zich tal van pro-

blemen. zodanig ineengestremgeld dat zij finantieel, organisatorisch en technisch, uiterst zelden in het gewenste tijdschema kunnen opgelost worden, en daardoor ver beneden het beoogd doel blijven. In gebieden waar deze tendens niet bestaat is de ineenstrengeling der problemen lossere, meer overzichtelijk, meer vatbaar voor rationele oplossingen, maar daarom niet minder moeilijk.

Het kenmerk van het ontplooiingswerk in de Westvlaamse regressiegebieden is dan ook zeer specifiek, gelet op de sinds meer dan 65 jaar aanhoudende overheersing van de definitieve uitwijking op de definitieve inwijking, die zo intens is dat het overschot dat het geboorteaantal laat tegenover de sterftegevallen volkomen wordt geneutraliseerd of zelfs overschreden.

Vanzelfsprekend werd in elk gebied aan het verschijnsel van de definitieve migraties de grootste aandacht besteed, niet louter statistisch, maar ook sociaal. De auteurs van de studie hebben zich losgemaakt van de methode die erin bestaat het « aantal » inwijkingen te vergelijken met het « aantal » uitwijkingen.

Het feit dat in elke Westvlaamse gemeente én inwijking én uitwijking zich terzelfdertijd voordoen.

Het feit dat het aantal inwijkingen en het aantal uitwijkingen proportioneel is aan het bevolkingscijfer ($I = a^i \times B$; $U = a^u \times B$) waarbij a^i en a^u in elke gemeente zeer weinig van elkaar verschillen.

Het feit dat enkel in een zeer klein aantal gemeenten a^i groter is dan a^u , terwijl in de overgrote meerderheid a^i kleiner is dan a^u .

Al deze feiten, berekeningen en contacten hebben geleid naar het beschouwen van de migratie als een groepsverschijnsel dat gehoorzaamt aan eigen wetten. Deze wetten werden vastgesteld; onder meer werd de traditionele exhaustieve rol van bepaalde Westvlaamse gebieden en steden nauwkeurig ontleed en gemeten.

Aan de basis van de definitieve migraties liggen menselijke factoren die een onuitschakelbare geografische mobiliteit voor gevolg hebben: onder deze factoren vinden we sociale elementen, beroepselementen, gezondheidselementen, affektieve elementen, financiële elementen, huisvestingselementen.

TABEL 3

Evolutie van het aantal geboorten.

1926 - 1935 = 100

Gebieden	1926-35	1936-40	1941-45	1946-50	1951-55	1956-59	1960 (1)
1. 1.	2.439,2 100,-	2.304,8 94,49	1.944,2 79,70	2.539,2 104,10	2.604,8 106,79	2.759,9 113,15	2.852,- 116,92
1. 2.	2.437,3 100,-	2.407,6 98,78	2.326,8 95,47	2.442,4 100,21	2.363,2 96,96	2.712,8 111,30	2.785,- 114,26
1. 3.	6.915,7 100,-	6.373,4 92,16	5.978,4 86,45	6.490,- 93,84	6.514,2 94,20	6.830,- 98,76	6.927,- 100,16
1. 4. 1.	863,1 100,-	702,4 81,37	684,- 79,25	886,- 102,64	761,8 88,26	808,3 93,58	812,- 94,08
1. 4. 2.	349,6 100,-	299,- 85,53	319,- 91,25	385,- 110,12	316,4 90,50	355,8 101,77	368,- 105,26
2. 1.	2.824,- 100,-	2.579,8 91,35	2.505,6 88,72	2.645,6 93,68	2.596,4 91,94	2.731,3 96,71	2.640,- 93,48
2. 2.	141,1 100,-	136,8 96,95	118,6 84,05	138,6 96,95	134,8 95,53	143,5 101,70	133,- 94,26
3. 1.	1.146,9 100,-	1.070,6 93,34	1.005,- 87,61	978,- 85,27	936,2 81,63	982,05 85,62	984,- 85,80
3. 2.	1.378,3 100,-	1.192,8 86,54	1.094,6 79,42	1.217,8 88,36	1.153,2 83,67	1.196,3 86,79	1.222,- 88,77
3. 3.	897,7 100,-	781,2 87,02	771,6 85,95	743,3 82,80	707,6 78,82	718,9 80,08	726,- 80,87

(1) Voorlopige cijfers.

In alle gebieden, is het geboortenaantal lager in 1941-45 dan in 1936-40 en dan in 1926-35 = 100.

In de gebieden 1.1., 1.2., is het aantal geboorten gevoelig gestegen.

In het gebied 1.4.2. is het lichtjes gestegen.

In het gebied 1.3. is het praktisch gelijk gebleven.

In de gebieden 1.4.1., 2.1., 2.2. is het lichtjes gedaald.

In de gebieden 3.1., 3.2., is het gevoelig gedaald.

In het gebied 3.3. is het sterk gedaald.

TABEL 4

Geboorten : G

Huwelijken : H

Gebieden	Huwelijkscijfer ‰		Geboortecijfer ‰		G/H	
	1956-59	1960 (1)	1956-59	1960 (1)	1956-59	1960 (1)
1. 1.	7,82	7,11	17,37	17,37	2,22	2,30
1. 2.	7,67	7,27	18,46	18,48	2,40	2,54
1. 3.	7,94	8,23	18,72	18,64	2,35	2,26
1. 4. 1.	8,04	7,18	15,30	15,30	1,91	2,13
1. 4. 2.	8,29	8,39	17,15	17,65	2,07	2,10
2. 1.	8,37	7,85	19,23	18,35	2,30	2,34
2. 2.	8,14	7,87	18,98	17,45	2,33	2,22
3. 1.	8,65	8,42	18,95	18,93	2,19	2,25
3. 2.	8,70	8,22	18,51	18,87	2,12	2,30
3. 3.	8,86	9,23	18,97	19,54	2,15	2,12

(1) 1950 : voorlopige cijfers.

Zij werden ontleed in 3 verscheidene gebieden :

	gemeenten	migranten
a) in het gebied rond Diksmuide Diksmuide inbegrepen	24	9.661
b) in het gebied rond Ieper Ieper inbegrepen	6	9.661
c) in het gebied rond Brugge Brugge inbegrepen	12	54.810
	—	—
	42	74.132

Van de migranten werd vastgesteld, het geslacht, de leeftijd, de burgerlijke stand, de wijze waarop de migratie geschiedt : individueel, in gezinsverband of groep, de plaats waarnaar de uitwijking zich voordoet, de plaats van waaruit de inwijking zich voordoet, het beroep.

Tal van gegevens werden door systematisch en persoonlijk contact met uitgewekenen en ingewekenen, op sociaal vlak, verduidelijkt.

Het gebied « Kust » en het gebied « Brugge » zijn gebieden gekenmerkt door licht inwijkingsoverschot. De andere gebieden zijn gekenmerkt door uitwijkingsoverschot, dat wellicht weinig betekent voor het agglomeratiegebied « Roeselare-Kortrijk » ten aanzien van het groot geboorteoverschot, maar integendeel van zeer grote betekenis is voor de gebieden « Tielt », « beiderzijds Poperinge-Vlamertinge », « beiderzijds Alveringem-Diksmuide », gebieden waarin het geboorteoverschot meer dan geneutraliseerd wordt door het uitwijkingsoverschot.

De analyse van het uitwijkingsoverschot heeft klaar en duidelijk bewezen dat om reden van de grote verhouding jongeren beneden 35 jaar in dit overschot, de vitaliteit van deze gebieden wordt aangetast (tabel 3).

Reeds nu is het zeker dat in een eerste fase van ontplooiingswerk in deze gebieden de voorkeur moet gegeven worden aan het uitbouwen van kleine industriële steunpunten, gepaard met het aanvaarden door elke gemeente, van waaruit werkkrachten in deze steunpunten worden tewerkgesteld, van een aangepast huisvestingsbeleid.

Zonder dit huisvestingsbeleid zou zelfs in deze eerste fase van het ontplooiingswerk in tal van gemeenten de regressie nog scherpere vormen aannemen dan nu ; hier is intergemeentelijke samenwerking noodzakelijk en dringend. Het stichten in een tweede fase in deze gebieden van grotere

industriële complexen vraagt niet alleen huisvestingsbeleid maar ook verkeersbeleid.

* * *

Indien we hebben doen bemerken dat de acht omliggende gebieden, niet alle streken zijn zoals de ruimtelijke ordening ze opvat, dan is het om, met inachtneming van het voorgaande, reeds nu erop te wijzen dat elke verdere poging om een gebied te ontplooiën zonder rekening te houden met de andere gebieden, verderfelijk moet uitvallen.

(Het was trouwens onze grote bekommernis bij het ontwerpen van het ordeningsplan-ontplooiingsplan voor het gewest Kortrijk, dat dit moest geschieden « zonder » inwijkingsoverschot uit de andere Westvlaamse « streken » omdat in geen enkel Westvlaams gebied de vitaliteit verder mag dalen).

Dit is wel een der meest verrassende uitslagen van de eerste werkfase (1) in de studie van de Westvlaamse gewesten dat, zowel statistisch als sociaal bewezen wordt, niet alleen hoe verscheiden de Westvlaamse gebieden zijn, maar dat midden deze grote verscheidenheid en omwille van deze grote verscheidenheid, de ineenstrengeling der « levens »-belangen tussen de gebieden onderling buitengewoon intens is.

Aan de gemeentebesturen die deel uitmaken van één en hetzelfde gebied of streek behoort het, onder de leiding en het impuls van de hogere instanties, die vormen van samenwerking en van onderlinge technische hulp op te sporen en te verwezenlijken die hen moeten toelaten binnen de grenzen van hun gebied of streek en in verstandhouding met de andere streken, niet alleen niets van hun vitaliteit in te boeken, maar « te samen » het ontplooiingswerk te verrichten waarop de bevolkingsgroepen wachten en waartoe zij moeten aangespoord worden actief mede te werken.

(1) De tweede fase in de studie van de Westvlaamse gewesten is volop aan gang : zij heeft voor object het bepalen van het levensniveau in de verscheidene gebieden, in verband met aanwezigheid of afwezigheid van ontplooiingsfactoren. In de tweede fase wordt voorrang gegeven aan de regressiegebieden en de gebieden met normale bevolkingsaan groei zonder agglomeratieve tendens.

De Maatschappij die U en uw streek
best kent en zich dan ook het best
aanpast aan UW verzekeringsproble-
men van

**BRAND, LEVEN en
ONGEVALLen**

Zetel en Burelen :

KORTRIJK

Lange Steenstraat, 20
Telefoon : 056/201.38

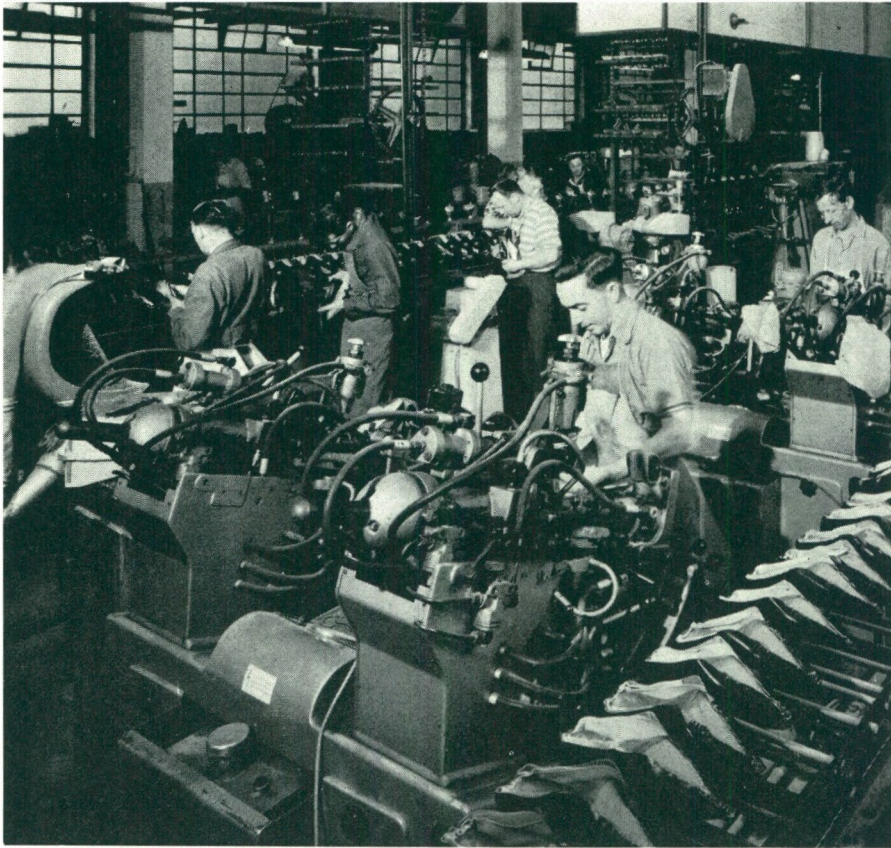
Bijhuis :

BRUGGE

Garenmarkt, 6. Telefoon : 050/324.40

Inspekties te :

*Ieper - Waregem - Oostende -
Roeselare - Moeskroen - Menen -
Deerlijk - Waasmunster - Aalst -
Antwerpen - Oudenaarde.*

*Moderne
schoenfabriek
afdeling
oppinnen.*

(Foto
Studio Dejonghe)

Zopas publiceerde het Westvlaams Economisch Studiebureau (W.E.S.) — als vierde in de serie van de sektoriële analyses van de Westvlaamse economie — een belangrijk rapport van 67 blz. over de schoennijverheid in West-Vlaanderen

Dit rapport ontleedt aan de hand van een medio 1960 gehouden enquête de huidige structuur, de evolutie en de verwachtingen van de Westvlaamse schoenindustrie. Na deze analyse volgt — als bijdrage tot verbetering van het contact tussen industrie en onderwijs — een lijst van ondernemingen die zich bereid verklaarden fabrieksbezoeken toe te laten voor de leerlingen van de vakscholen uit eigen streek en/of er mede instemden stagiaires uit het technisch onderwijs op te nemen; deze lijst wordt aangevuld met een opgave van de inrichtingen voor beroepsonderwijs in de sektor « schoennijverheid » in West-Vlaanderen. In appendix wordt nader aandacht besteed aan de seizoengevoeligheid van de tewerkstelling en de belangrijke gedeeltelijke werkloosheid in deze bedrijfstak.

West-Vlaanderen neemt een vrij belangrijke plaats in in de Belgische schoenindustrie. Op 30 juni 1959 waren in de Westvlaamse schoenbedrijven 5.319 personen tewerkgesteld of 28,1 % van de totale tewerkstelling in deze nijverheidstak in het Rijk. De schoenindustrie werd in de jongste naoorlogse periode gekenmerkt door belangrijke structurele wijzigingen. Tal van bedrijven zijn tijdens de recessieperiode 1952-1954 teloor gegaan, terwijl een tendens tot concentratie van de tewerkstelling zich doorzet.

Het tewerkstellingsverloop in West-Vlaanderen contrasteerde gunstig met de evolutie in het Rijk. In West-Vlaanderen steeg de tewerkstelling van 4.995 arbeiders op 30 juni 1947 tot 5.319 op 30 juni 1959 (+ 6,5 %); in het Rijk viel de tewerkstelling terug van 21.891 tot 18.938 (— 13,5 %). Er valt echter een vermindering van het aantal bedrijven waar te nemen; het aantal bedrijven verminderde in West-Vlaanderen met 73 eenheden of 36,1 % en in het Rijk met 477 eenheden of 34,1 %.

De schoennijverheid in West-Vlaanderen

Arbeidsbevoorrading

Kontakt onderwijs - industrie

WESTVLAAMSE
BEDRIJVEN

De enquête sloeg op 66 bedrijven met minstens 5 tewerkgestelden. De tewerkstelling in deze bedrijven omvatte circa 93 % van de tewerkstelling in de bedrijven van deze grootteklasse (1).

Izegem vormt samen met Emelgem het centrum bij uitstek van de Westvlaamse schoennijverheid. De 5 bedrijven met meer dan 200 arbeiders zijn allen te Izegem gelokaliseerd en van de 7 bedrijven met 100 à 200 tewerkgestelden zijn er 2 te Izegem en 5 te Emelgem gevestigd. Ardoorie bezit 2 ondernemingen met 50 à 100 tewerkgestelden, Izegem telt er 8 en Emelgem 2. Van alle overige lokaliteiten heeft alleen Tielt 2 bedrijven met een tewerkstelling van 20 à 50 personen en tellen Dentergem en St.-Michiels elk 1 bedrijf van die grootteklasse.

Op de 66 geënquêteerde bedrijven zijn er 54 in het arrondissement Roeselare gevestigd, 6 in het arrondissement Tielt, 3 in het Kortrijkse en 3 in het Brugse. 24 bedrijven tellen minder dan 20 arbeidskrachten en 18 bedrijven hebben 20 à 50 arbeiders in dienst, er bestaat dus nog een duidelijk overwicht van de kleine ondernemingen.

Izegem (75 %) en Emelgem (18 %) groeperen samen 93 % van de totale tewerkstelling in de Westvlaamse schoenindustrie. De gemiddelde bedrijfsgrootte is 106 eenheden te Izegem, 80 te Ardoorie en 56 te Emelgem; het algemeen gemiddelde is 75 eenheden.

(1) In de bedrijven met minder dan 5 tewerkgestelden worden ongeveer 80 personen tewerkgesteld.

De tewerkstelling ligt bovendien sterk geconcentreerd in enkele grote ondernemingen. 3 bedrijven met meer dan 500 tewerkgestelden groeperen 38,2 % (1.898 personen) van de totale tewerkstelling; in 12 bedrijven met meer dan 100 tewerkgestelden (18 % van het aantal bedrijven) valt ruim 2/3 van de totale tewerkstelling.

Bijna de helft van de geënquêteerde bedrijven worden als eenmanszaak gedreven. De N.V. is de meest voorkomende vorm bij de grote bedrijven; de N.V.'s concentreren circa 46 % van de tewerkstelling in 16 % van het aantal bedrijven en de gemiddelde tewerkstelling bereikt er 210 personen tegenover slechts 61 in de P.V.B.A.'s.

De ontwikkeling van de schoennijverheid in West-Vlaanderen nam een aanvang omstreeks het einde van de vorige eeuw en kende een versnelling in de jaren volgend op de eerste wereldoorlog. De nog huidige bestaande ondernemingen die opgericht werden vóór de eeuwwisseling zijn weliswaar slechts ten getale van 8, doch de tewerkstelling in deze bedrijven belooft 1.833 eenheden of 37 % van de totale tewerkstelling. Ze omvatten 2 bedrijven met meer dan 500 tewerkgestelden, 1 met 100 à 200, 3 met 50 à 100 en 2 met 20 à 50 tewerkgestelden. Na 1900 volgde een tijdelijke stilstand; in 3 bedrijven daterend van de periode 1900-14 bedraagt de tewerkstelling gezamenlijk amper 126 personen. Tussen 1918 en 1930 werden 16 bedrijven opgericht met een huidige tewerkstelling van 1.456 personen (29 %). De volgende periodes zagen de oprichting van een vrij groot aantal bedrijven doch de tewerkstelling bleef meestal eerder beperkt.

Izegem is steeds het centrum bij uitstek van de schoennijverheid geweest. Op de 8 bedrijven daterend van vóór de eeuwwisseling zijn er 6 te Izegem te situeren (tewerkstelling 1.728 personen); 46 % van de tewerkstelling te Izegem valt in bedrijven van vóór 1900. Emeigem is in een ietwat later stadium tot ontwikkeling gekomen; 43 % van de tewerkstelling valt in bedrijven daterend van de tussenoerlogse periode en slechts 2 % in een bedrijf van vóór 1914. Behoudens een middelgrote onderneming te Ardooe dateren alle ondernemingen in andere lokaliteiten van na 1914.

De tewerkstelling in de schoennijverheid omvat weinig bedienden (5 %). De vaardigheid en de scholingsgraad van de werklieden blijkt vrij hoog te liggen. De vrouwelijke tewerkstelling die circa 55 % van de totale tewerkstelling omvat, heeft een andere structuur dan die van de mannen; de scholingsgraad ligt er opvallend lager.

Een strukturelement dat volle aandacht verdient is het belang van de thuisarbeid in het produktieproces en de verschuiving van mannelijke naar vrouwelijke arbeidskrachten. Het in oorsprong ambachtelijk karakter van de Westvlaamse schoenindustrie kan nog onderkend worden in de niet volledige omschakeling naar de fabrieksmatige produktie. Volgens de gegevens van de enquête waren op 30 juni 1960 nog 657 thuisarbeiders, voor 96 % gevormd door vrouwen, in het produktieproces ingeschakeld, dit is 13 % van de totale tewerkstelling. De grote bedrijven tellen slechts weinig thuisarbeiders; in de bedrijven met 200 en meer tewerkgestelden is het aandeel van de thuisarbeiders in de totale arbeidsbezetting slechts 3,5 % tegenover 21 à 23 % in de kleinere ondernemingen. Alhoewel nog vrij belangrijk is de betekenis van de thuisarbeiders sinds 1938 sterk teruggelopen. Volgens de gegevens van de enquête vormden de thuisarbeiders in 1938 circa 40 % van de totale tewerkstelling waarin het aandeel van de mannen zeer groot was (63 %). In de onmiddellijke naoorlogse jaren kwam hierin een vlugge ommekeer; reeds in 1947 was het aandeel van de thuisarbeiders teruggelopen tot 19 % waarin de mannen nog enkel voor 25 % tussenkwamen. De tewerkstelling van mannelijke thuisarbeiders blijft op heden praktisch beperkt tot 1 bedrijf. Niet enkel bij de thuisarbeiders doch ook wat betreft de tewerkstelling op het atelier heeft de verhouding van de tewerkstelling van mannen en vrouwen belangrijke wijzigingen ondergaan; in 1947 bestond

deze tewerkstelling nog voor 59 % uit mannen tegenover 50 % in 1960. De verdere mechanisering van het produktieproces werkt deze verschuiving in de hand; er ligt evenwel een rem in de mogelijkheden van de arbeidsmarkt.

Ruim 2/3 van de tewerkstelling valt in ondernemingen die zich toeleggen op de fabricatie van damesschoenen; circa 60 % van de bedrijven produceren onder één enkel merk.

Een ernstig probleem van de schoenindustrie zijn de sterke seizoenschommelingen in de tewerkstelling; de periode tussen de zomer- en winterkollekties wordt veelal overbrugd door het gedeeltelijk werkloos stellen van het personeel gedurende 2 à 3 dagen per week.

De rekrutering van de arbeidskrachten geschiedt voor 83 % uit eigen gemeente en aangrenzende gemeenten en voor 92 % uit eigen arrondissement.

De bestaande uitrusting zou toelaten de huidige tewerkstelling nog met circa 1.600 eenheden op te drijven zonder behoefte aan breedteinvesteringen.

De evolutie van de tewerkstelling over de periode 1938-60 wijst op een regelmatige doch eerder beperkte groei. In de enkele bedrijven (17) waarvan de evolutie van de tewerkstelling tussen 1938 en 1947 kon gevolgd worden bedroeg de toename van de tewerkstelling 370 eenheden of 30 % terwijl tijdens deze periode 139 arbeidsplaatsen geschapen werden in 13 nieuwe bedrijven. Tussen 1947 en 1950 groeide de tewerkstelling in de 41 in de analyse betrokken bedrijven van 3.032 arbeiders tot 3.366 of met 11 % en werd werkgelegenheid geschapen voor 12 personen in 1 nieuw bedrijf. Tussen 1950 en 1955 steeg deze tewerkstelling tot 3.829 eenheden waarvan 303 in 9 nieuw opgerichte ondernemingen. De tewerkstelling nam verder toe tot 4.320 eenheden in 1957; in 4 nieuw opgerichte bedrijven waren 89 personen tewerkgesteld. Tussen 1957 en 1958 werd de tewerkstelling in de reeds bestaande bedrijven uitgebreid tot 153 eenheden en bracht een pas gestichte onderneming werkgelegenheid voor 71 personen. Na 30 juni 1958 kwamen geen nieuwe ondernemingen meer tot stand. De inzinking in de conjunctuur veroorzaakte een lichte vermindering in de tewerkstelling in 1959 (— 45 personen of 1 %) doch het jaar 1960 bracht de tewerkstelling opnieuw op het niveau van 1958.

De tewerkstelling in de bedrijven die reeds op 30 juni 1947 actief waren steeg van 3.032 in 1947 tot 3.845 in 1960 of met 27 %; de invloed van de conjunctuur blijkt tamelijk gering. Deze toename is hoofdzakelijk te danken aan de uitbreiding van een viertal grote ondernemingen. In 3 ondernemingen met een huidige tewerkstelling van meer dan 500 personen steeg de arbeidsbezetting van 845 personen in 1947 tot 1.818 in 1960 (+ 115 %); een vierde onderneming kende een groei van ruim 100 eenheden (+ 90 %). Deze beweging werd doorkruist door een sterke terugloop van de tewerkstelling in enkele vroeger middelgrote ondernemingen; aldus viel de tewerkstelling in 2 bedrijven terug van 431 arbeiders in 1947 tot 243 in 1960.

In de 15 in de analyse betrokken bedrijven die na 1947 werden opgericht bedroeg de tewerkstelling op 30 juni 1960 706 personen.

De verwachtingen inzake mogelijke wijzigingen in de tewerkstelling werden doorgaans zeer vaag geformuleerd. Slechts 9 ondernemingen rekenden op een uitbreiding van de tewerkstelling in de eerstvolgende jaren; de voorziene uitbreiding in de jaren 1961-62-63 bedraagt slechts circa 175 eenheden.

De arbeidsbevoorrading stuit doorgaans niet op bijzondere moeilijkheden; tijdens het hoogseizoen ontstaat een tekort aan opdoensters, thuis- en fabriekstiksters, doch geteeld op het tijdelijk karakter van deze behoefte

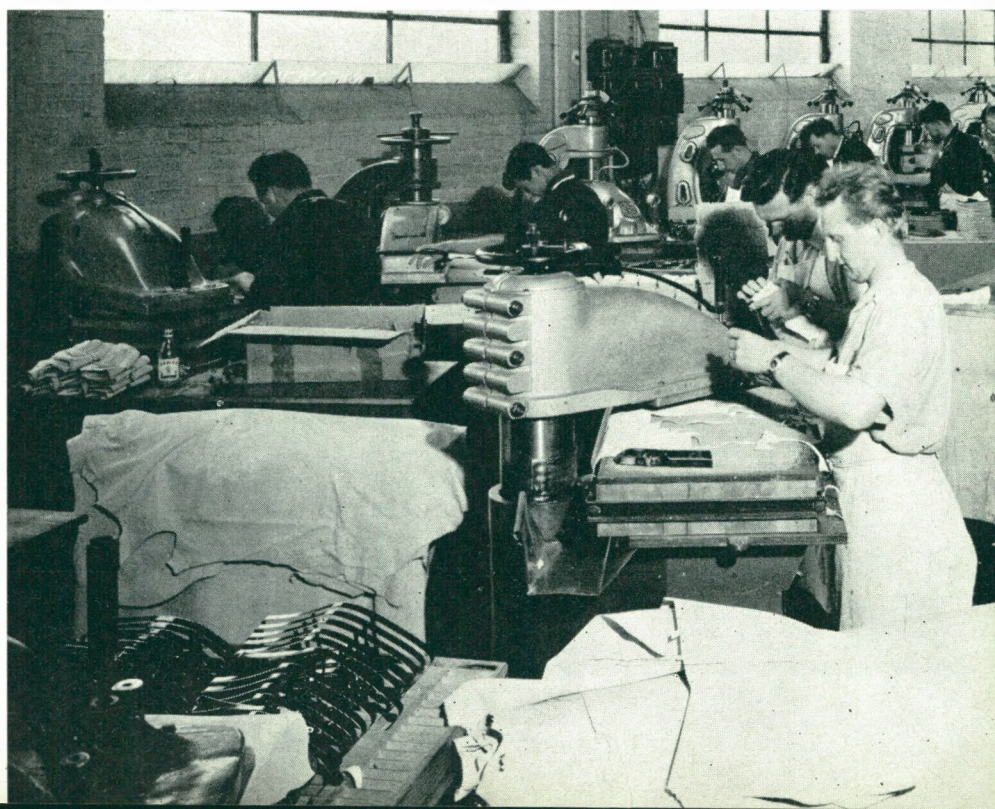
is oplossing van het probleem zeer moeilijk.

De vorming van de arbeidskrachten geschiedt overwegend op het atelier. Voorzien mag worden dat in de toekomst — eens dat de reserve aan vroegere thuisarbeiders is uitgeput — een verhoogde behoefte aan jongeren gevormd in het vakonderwijs zal ontstaan. Het stelsel van de beroepsherscholing door bemiddeling van de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening geniet eerder geringe belangstelling; in voorkomend geval wordt deze herscholing vooral gezien onder de vorm van individuele herscholing in de firma.

In het vakonderwijs worden op heden te weinig jongeren opgeleid die in de toekomst de taak van de ouderen in de schoenindustrie zullen moeten overnemen. De sterke seizoengevoeligheid in de produktie die leidt tot een omvangrijke gedeeltelijke werkloosheid weerhoudt echter de jongeren tot toetreding in deze bedrijfstak. Overleg tussen ondernemers, aangepaste financiering van de voorraad, beïnvloeden van de kopersgewoonten en het mode-element, individuele of kollektieve aanpak van nevenprodukten kan een uitweg bieden.

Bedoeld rapport van het W.E.S. levert ongetwijfeld belangrijk materiaal, zowel voor de ondernemers zelf, die de evolutie van de eigen bedrijvigheid aan die van de gehele bedrijfstak kunnen toetsen, als voor de werknemersorganisaties en het onderwijs voor wie deze analyse als leidraad kan gelden bij de oriëntering van de jongeren.

W.E.S.

*Moderne
schoenfabriek
afdeling
kappen.*

(Foto
Studio Dejonghe)

N. V.
Westvlaamsche
Betonwerkerij

73, ST.-PIETERSKAAI
BRUGGE

Tel. : 312.71 - 312.72

Betonprodukten voor
BOUW &
WEGENISWERKEN

OOSTENDE

KNOOPPUNT VAN HET
INTERNATIONAAL SPOORVERKEER,

UITSTEKENDE VERBINDINGEN MET HET
BINNENLAND EN HET KONTINENT
TE WATER EN LANGS DE WEG

- De Snelhaven van de Belgische kust met diepwaterdokken.
- Moderne elektrische kranen van 8, 7, 5 en 2 ton.
- 15.000 m² open en overdekte stapelhuisen met een inhoud van 60.000 m³.
- 80.000 m² onoverdekte stapelruimte.
- Afmetingen der schepen die in de dokken kunnen geschut: lengte 120 m, breedte 17,10 m, diepgang 7,30 m.
- Schepen langer dan 120 m worden met open deuren geschut.

Nadere inlichtingen bekomt men bij
het Havenkapitanaat, telefoon 724.69

BANK
VAN
BRUSSEL
N.V.

VOOR UW
INVESTERINGS-
KREDIETEN
FINANCIERINGEN
BELEGGINGEN
HANDELSRELATIES
MET HET
BUITENLAND

tot uw dienst

4 BIJHUIZEN
EN MEER DAN
100
AGENTSCHAPPEN IN

WEST-VLAANDEREN

SPECTRUM

van de

Westvlaamse E K O N O M I E

TEXTIEL

Uit de statistische gegevens van de drie eerste maanden blijkt nog in sterke mate de hoogconjunctuur der textielnijverheid. Men mag zich zeker de vraag stellen of het hoogtepunt der textielconjunctuur in deze periode niet werd bereikt.

In miljoenen	Totale uitvoer eerste trimester	Totale textieluitvoer 1e trimester
1959	37.302	5.465
1960	48.313	7.172
1961	45.974	8.472

Natuurlijk zijn deze cijfers inzake vergelijking met de globale uitvoer, abnormaal gunstig beïnvloed voor de textielnijverheid door de terugslag der stakingen op de uitvoercijfers. Daar waar vele nijverheden in januari door de weerslag der stakingen sterk teruggevallen cijfers noteerden, bleef de textielnijverheid van ieder ernstig stakingsverschijnsel gespaard en kende de uitvoer der textielprodukten nog een verdere gevoelige stijging.

Nochtans bleven enkele typische Westvlaamse textielbranches niet van een zekere teruggang geschoond. Dit was het geval met de vlasweverijen en de tapijtnijverheid zoals moge blijken uit onderstaande uitvoercijfers.

Uitvoer 1e trimester	Vlas- weefsels	Épinglé		Tapijten	
		Wol	Katoen	Wol	Katoen
1959	120,5	196,8	119,3	374	155
1960	126,8	225,2	110,4	405	166,5
1961	117,2	244,4	138,3	352	159,7

In tegenstelling met de tapijtsector maakt de uitvoer

van épinglé verder opvallende vooruitgang zowel in wol als in katoen.

De goede activiteit van de drie eerste maanden 1961 vond ook zijn uiting in de gunstige evolutie der werkloosheidscijfers van het Kortrijkse. Men mag immers niet uit het oog verliezen dat nog steeds meer dan de helft der beroepsactiviteit voor dit gebied in deze sektor is gelegen.

Gewest Kortrijk — Werklozen — Dagelijks gemiddelde

	1959	1960	1961
	max.-min.	max.-min.	max.-min.
januari	10.990/7.700	6.500/3.400	5.000/3.000
februari	9.000/6.400	5.900/3.200	3.000/2.100
maart	6.400/4.700	3.300/2.500	2.100/2.000

Met einde april zette de seizoeninzinking in en op dat ogenblik vreesde men een eerder scherpe teruggang der activiteit.

Alhoewel thans de juiste cijfers nog niet voorhanden zijn, blijkt dat deze vrees geen werkelijkheid werd.

Onder stuwning van de algemene conjunctuurverbetering in ons land herstelde de textielactiviteit zich en bleef uitermate hoog voor dit tijdstip van het jaar.

Niets wijst op een verzwakking met de herfst, die normaal het tijdstip der seizoenherneming is, maar niets laat echter ook een verdere stuwning in opwaartse richting vermoeden.

* * *

Op het internationaal vlak komen heel wat gebeurte-

nissen voor die de textielnijverheid kunnen beïnvloeden voor de komende maanden.

Maar over het algemeen zal de terugslag zich buiten de specialiteitsbranches der textielnijverheid situeren.

Dat is o.m. het geval met de internationale textielkonferentie over het plan KENNEDY dat zich thans nog hoofdzakelijk beperkt tot de katoensektor en dan nog in hoofdzaak de klassieke katoenartikelen. Hetzelfde kan worden gezegd van de associatie van Griekenland met de Europese Economische Gemeenschap en de scherpere invoerbeperkingen in Mexico.

Deze textielrubriek zou onvolledig zijn moest er geen melding worden gemaakt van de oprichting van het « Coördinatiecomité der textielnijverheden van de E.E.G. » in 't kort « Comitextil » dat de samenordering en samenbundeling van de textielindustriën der Gemeenschap beoogt en waarbij een landgenoot, de Heer J. HENDRICKX (vroeger B.D.O.P.) als Directeur werd aangesteld. Is deze coördinerende functie thans nog niet zo beslissend, dan zal onvermijdelijk in de toekomst de taak en de opdracht van jaar tot jaar groeien.

Als laatste en voor de Westvlaamse specialiteiten zeer belangrijk feit, valt de aanvraag van Engeland en de Scandinavische landen tot toetreding tot de E.E.G. vermeld. Het is een eerste stap en eerder een vraag tot negociatie zodat er nog heel wat tijd zal verlopen en nog heel wat moeilijkheden zullen dienen te worden overbrugd alvorens concrete resultaten te verwachten zijn. Maar het belang voor de Westvlaamse textielbranches is overduidelijk als men bedenkt dat de uitvoer ervan (met abstraktie van Nederland waar de tolonie reeds bestaat) groter is naar de Sterlingzone dan naar de landen van de Europese Gemeenschap.

A. Dequae.

LANDBOUW

Sterke uitbreiding van het brouwerijgerstareaal!

De Westvlaamse Polders zijn in de naoorlogse periode een voornaam produktiegebied van brouwerijgerst geworden. In het verleden werd gerst bijna uitsluitend verbouwd als voedergraan. Een ruime voorkeur werd gegeven aan de wintergerst die uiteraard voor de brouwerij minder geschikt is.

Opzoeken verricht in de schoot van het Provinciaal Comité voor Landbouw van West-Vlaanderen, onder impuls van wijlen Gouverneur Baels, toonden op het einde van de dertiger jaren aan dat de teelt van zomergerst, waarvan de produktie in de mouterij werd aangewend, technisch en economisch verantwoord was. Het wegvallen van buitenlandse bevoorradingsbronnen, ingevolge oorlogsomstandigheden, had een uitbreiding van deze jonge kultuur tot gevolg. In tegenstelling met de verwachtingen, werd het zomergerstareaal, bij het terug normaal worden van de internationale handelsbetrekkingen na de oorlog, geleidelijk uitgebreid.

Dank zij een intense voorlichting, gesteund op wetenschappelijk onderzoek, werd in korte tijd een flinke kern gespecialiseerde brouwerijgerstproducenten gevormd. Nieuwe, teeltveiligere en produktievere rassen, beter geschikt voor de mouterij en voor de brouwerij werden verbouwd. Mede met de teelt ontwikkelde

zich een flink georganiseerde handel, ingesteld op het vormen van grote gekonditioneerde verzamelpartijen. In korte tijd verwierf de Westvlaamse brouwerijgerst een zeer hoge faam.

Het Westvlaams zomergerstareaal schommelde de laatste jaren tussen 18 en 25.000 ha, hetzij ongeveer een derde van de oppervlakte die in ons land aan dit gewas werd voorbehouden. Ruim de helft van de hoeveelheid inlandse gerst die in de mouterij wordt verwerkt, wordt in West-Vlaanderen voortgebracht.

Aanvankelijk werd bij aankoop van brouwerijgerst een behoorlijk prijsonderscheid gemaakt volgens kwaliteit. De prijs van de kwalitatieve brouwerijgerst daalde geleidelijk tot het peil van de voedergerstprijzen om vervolgens, wegens een sterke daling van de voedergraanprijzen op de wereldmarkt, bestendig achteruit te lopen. Deze daling dreigde de tarwevalorisatiepolitiek in ons land in het gedrang te brengen daar de gerstproducenten, omwille van de gewaarborgde tarweprijs, overschakelden op de teelt van tarwe.

Om een abnormale uitbreiding van het tarweareaal tegen te gaan, werd in 1957 een bijzonder recht ingesteld op de invoer van sommige voedergranen. Beoogd werd de prijs van de gerst op circa 80 % van de tarweprijs te behouden. Het bedrag van het bijzonder invoerrecht op gerst werd geleidelijk verhoogd van 50 tot 195 frank per 100 kg.

Om de prijsstijging van de mout als gevolg van deze invoerheffing te ondervangen, wordt aan de mouterij, pro rata van de hoeveelheid verwerkte gerst, een compensatievergoeding verleend gelijk aan het bedrag van het invoerrecht. Daar eenzelfde vergoeding wordt verleend voor inlandse als voor vreemde gerst, hebben de mouters er geen voordeel bij inlandse gerst aan te kopen.

Ter aanmoediging van de teelt van kwaliteitsbrouwerijgerst werd, door het Ministerie van Landbouw, in 1960, een fakultatieve kwaliteitscontrole ingesteld en een premie van 50 frank per 100 kg, met een maximum van 2.000 frank per ha verleend. Vorig jaar werden amper 3.500 ha gerst ter keuring aangeboden. In 1961 overtrof dit areaal 42.000 ha. In deze voorwaarden zal het onmogelijk zijn de totaliteit van de aangenomen gerst in de mouterij te verwerken. Daar het toekennen van de premie afhankelijk wordt gesteld van de verwerking in de mouterij wordt terecht gevreesd dat het overaanbod van premiewaardige gerst een drukking op de gerstprijzen zal uitoefenen.

Een herziening van de valorisatiepolitiek van de gerst dringt zich op. Daar West-Vlaanderen het belangrijkste brouwerijgerst-produktiegebied vormt, is dit probleem voor onze provincie van kapitaal belang.

L. Bockstaele.

VLASVEZEL

De belangstelling van gans de vlassektor is op de nieuwe oogst gekoncentreerd.

Het akkoord van Napels berust enerzijds op de verbintenis vanwege de vlasspinners welke aangesloten zijn bij de Internationale Confederatie, slechts voor 20 t.h. van hun behoeften beroep te doen op Russische vlasvezels en anderzijds, op de toezegging

vanwege de westerse vlasproducenten 134.400 ton vlasvezels beschikbaar te stellen om aldus de grondstofvoorziening voor 80 t.h. te waarborgen.

Dit beduidt dat 100.000 hektaren vlas met een normaal oogstrendement de verlangde 134.400 ton vezels moeten beschikbaar brengen in de westerse landen. Op grond van de referenties der voorgaande jaren werd tot een repartitie overgegaan waarbij het Belgisch aandeel op 30.000 hektaren werd bepaald en Frankrijk en Nederland voor respectievelijk 46.000 en 24.000 hektaren zouden instaan.

Intussen deed zich op de wereldmarkt een ernstige prijsdaling voor bij de voedergranen doordat landen met een excedentaire produktie overgrote stocks met overheidstussenkomst trachtten te exporteren.

In Frankrijk liggen de prijzen van de voedergranen onder de invloed van de wereldmarktnoteringen waardoor deze teelten minder aantrekkelijk geworden zijn en de boeren gemakkelijker beslissen vlas te zaaien. De georganiseerde landbouw waarschuwde tegen eventuele uitbreiding van het vlasareaal. Er werden in juni 46.500 hektaren geregistreerd, hetgeen met het vooropgesteld cijfer overeenstemt. Op grond van wat zich tijdens de voorgaande jaren heeft voorgedaan, dient met een aangroei van deze opgave rekening gehouden te worden daar laattijdige aangiften het globaal cijfer komen aandikken. In Frankrijk zal aldus het voorziene kwotum overschreden zijn.

De Belgische landbouwprijzen hebben de wereldmarktnoteringen niet gevolgd daar onze regering door het verhogen van de invoerheffingen op de voedergranen de prijzen van gerst, haver en rogge tracht te stabiliseren op het niveau van het jaar 1957. Dit brengt er onze landbouwers toe de voorkeur te geven aan graangewassen. De beroepsorganisatie van de vlassers heeft dit tijdig ingezien en met klem aangedrongen bij onze Minister van Landbouw opdat door het toekennen van een vlasteeltpremie deze nijverheidsteelt op het peil van 1960 zou worden gehandhaafd. Tijdens deze besprekingen werd een kompenenserende toeslag van 2.000 F per hektare als een minimum geciteerd. Wegens begrotingstekorten is er slechts 1.250 F per hektare toegekend geweest. Er is nog geen officiële tellingsopgave gekend, maar het staat vast dat het Belgisch kwotum niet bereikt is.

In Nederland werd de vlasteelt van overheidswege niet gesteund en het areaal is van 24.178 op 21.609 hektaren teruggelopen.

Hierbij valt in de eerste plaats op te merken dat wij dit jaar een goed geslaagde vlasoogst hebben waardoor de meerdere opbrengst per hektare ruimschoots de inkrimping van de bezaaide oppervlakte zal kompenseren en men op een aanvoer van 134.400 ton vezels kan rekenen.

Het mag ons echter niet ontgaan dat de teruggang in Benelux naast een expansie in Frankrijk, een onfeilbare aanwijzing is dat de gevolgen van de sedert jaren door onze zuiderburen gevoerde vlaspolitiek met protektionistische inslag, zich verder doorzetten. Er tekent zich eens te meer een verschuiving af in het voordeel van Frankrijk.

De stelling dat men in de aanloopperiode van de Euromarkt een toenadering van de landbouwprijzen moet betrachten is vooralsnog een platonische verklaring. De herhaalde verhoging van de invoerheffing op de voedergranen bewijst dat onze regering zich niet gebonden acht aan de principes van het Romeverdrag wanneer het over landbouwprodukten gaat. Wij betwisten de goede inzichten niet van onze

Minister van Landbouw maar menen toch te moeten wijzen op de repercussie van de getroffen maatregelen op de bestaansmogelijkheden van diegenen die landbouwprodukten als grondstoffen gebruiken en deze als afgewerkte produkten op de wereldmarkt moeten verkopen. Kopen boven de wereldmarktprijs om te verkopen aan wereldmarktprijzen, betekent de ondergang van de ondernemer.

Bij de afzet van spinbare vlasvezels vinden wij een rustige markt met stabiele prijzen voor de lagere soorten. Het vlas staat nog in een voordelige positie ten overstaan van jute en hennep. De spinnerijen beschikken over geen grote voorraad grondstoffen en hebben een voor maanden verzekerde activiteit. Het verkoopcijfer der vlaswevers is normaal in acht genomen de seizoenverschijnselen.

In het kader van het sociaal pakt werden de arbeidsvoorwaarden voor het oogsten van het vlas dit jaar door gemeenschappelijk overleg tussen werkgeversorganisatie en vakbonden in het paritair comité in een kollektieve overeenkomst vastgelegd.

A. Delbeke.

VISSERIJ

Het bemanningsvraagstuk.

Het probleem van het bemanningstekort in de zeevisserij dateert reeds sedert enkele jaren, doch het is in de jongste maanden bijzonder scherp naar voren gekomen: een betrekkelijk groot aantal vissers is in tijdelijk verband naar de Paketbotendienst overgegaan, terwijl anderzijds kon worden vastgesteld dat meerdere vaartuigen aan de kaai bleven liggen.

Waar in 1947 nog 2.110 vissers bedrijvig waren, viel het cijfer in 1960 op 1.736. Deze vermindering is een logisch gevolg van de vlootvermindering, doch de daling van het aantal vissers is groter dan deze van de vloot. Over een periode van tien jaar, namelijk van 1951 tot 1960, daalde de personeelssterkte met 126 eenheden of 6,8 % en de vloot daarentegen met 14 eenheden of 3,5 %.

Een andere vaststelling inzake bemanning is het feit dat zich in de jongste jaren een vermindering van het aantal vissers voordoet in de kustvisserij, terwijl voor de middenslag- en de verre visserij een vermeerdering wordt genoteerd.

Het is onmogelijk één bepaalde oorzaak van het personeelstekort aan te halen. Wel is er een kompleks van elkaar aanvullende oorzaken die een ongunstige invloed uitoefenen op het bemanningsprobleem, met het gevolg dat het verlaten van het vissersberoep in de hand wordt gewerkt. Een summier afbakening van deze oorzaken zou leiden tot: de zware en harde arbeid op zee, het gemis aan gezinsleven, het onaanangepast pensioenstelsel, de concurrentie van bepaalde diensten (zoals de staatsmarine, de koopvaardij, de toeristische bedrijvigheden van de kustplaatsen, enz.), het tekort aan jonge elementen, het onzeker en wisselvallig karakter van het loonsysteem (vooral bij slechte seizoenen), de psychologische opvattingen en de sociologische structuur van de vissersbevolking.

Het is anderzijds ook moeilijk in de lijnen van deze korte bijdrage dé oplossing voor het probleem van het bemanningstekort naar voren te brengen; wellicht is de oplossing momenteel niet aan de hand te doen. Er kunnen wel enkele maatregelen opgesomd

worden, die het vraagstuk gunstig kunnen beïnvloeden, namelijk:

- a. de verbetering van de arbeidsomstandigheden aan boord door de rationalisatie van de arbeidsinspanning, de verhoging van de veiligheid en de verbetering inzake visserijtechniek en vistuig;
- b. de invoering van bepaalde sociale voordelen, zoals een vervroegd en verhoogd pensioen als compensatie voor het harde werk, de vele arbeidsuren en het gemis aan gezins- en ontspanningsleven;
- c. het in toepassing brengen van een systeem van getrouwheidspremies voor scheepjongens, gezien het belang van een langdurig verblijf van de scheepjongens op de vaartuigen om in de toekomst de personeelssterkte van de vloot aan te vullen en te vervangen;
- d. een intense campagne tot waardering en revalorisering van het vissersberoep.

P. Hovart.

HAVENS

Sinclair te Zeebrugge.

De vestiging van het Amerikaans petroleumbedrijf SINCLAIR in het havenkompleks zal niet alleen rechtstreeks de scheepvaarttrafiek in gunstige zin beïnvloeden: logischerwijze mag ook worden verwacht dat de weerklink van dit kontrakt bij andere grote firma's dusdanig zal zijn, dat ook zij de mogelijkheden zullen gaan onderzoeken die Zeebrugge en Brugge hun bieden kunnen.

Uit een recente enquête van het Amerikaanse tijdschrift Fortune, die de driehonderd voornaamste ondernemingen ter wereld naar orde van belangrijkheid en zonder onderscheid van aktieterrein of bedrijfstak heeft gerangschikt blijkt dat Sinclair een zeer eervolle 32^e plaats bekleedt. De situatie van Sinclair in het geheel is hier hoofdzaak.

In 1960 boekte Sinclair een verkoopcijfer van 979 miljoen dollar; het netto-inkomen voor hetzelfde dienstjaar bedroeg 62 miljoen dollar en de personeelsbezetting 21.770.

Sinclair bezit boorputten in de V.S., Venezuela en Colombië; in Alaska wordt geëxploreerd op de terreinen die de firma er in koncessie heeft. In de States telt Sinclair zes raffinaderijen, in Venezuela één.

De Verenigde Staten kennen Sinclair als het 9e belangrijkste olieconcern, de 18e belangrijkste nijverheid en de grootste brandstofleverancier aan de spoorwegen.

De grote tankers die de maatschappij in eigendom of in chartervaart heeft zijn ten dele betrokken in het vervoer van ruwe oliën van de Perzische Golf naar de raffinaderijen op de Amerikaanse oostkust. Maar nu varen die eenheden leeg terug, wat natuurlijk minder renderend is dan wanneer retourvracht kan geladen worden.

Zeebrugge biedt hier de oplossing want de installaties, die er zullen worden opgericht, zijn bedoeld als distributiekern van geraffineerde oliën over het Europese kontinent. De tankschepen zullen geladen met ruwe olie van de Perzische Golf naar de V.S. varen,

vandaar met gezuiverde produkten naar Zeebrugge komen en verder leeg naar de wingebieden in het Midden Oosten stomen. De reis van de Amerikaanse raffinaderijen te Corpus Christi en Houston in Texas of Marcus Hook in Pensilvania, grootste verscheepingshavens, naar Zeebrugge wordt aldus met een minimum van kosten afgelegd. Zeebrugge zal in dit driehoeksverband de rol spelen van Europees experiment, een experiment waarvan het gunstig resultaat bij voorbaat is gekend.

Sinclair heeft een akkoord op lange termijn gesloten met de Combulic, een koöperatieve van brandstofhandelaars, die de alleenverkoop van Sinclair-vloeibare brandstoffen toegewezen krijgt. Dit kontrakt waarborgt een jaarlijkse afzet aan de Combulic van 400.000 à 500.000 ton.

De ten behoeve van de N.V. Sinclair Belgium — dochtersmaatschappij van de Sinclair Oil Corporation — te bouwen installaties voorzien een opslagplaats met een capaciteit van 100.000 ton voor de stockage van dieselolie, bunkerresidus en oliemengsels, verder een aanlegplaats voor lichters en laadhellingen voor spoorwagens en vrachtauto's. Dit alles komt op de gronden van het westerschiereiland die reeds op de zee werden gewonnen, ten noorden van het rangeerstation van het treinverkeer.

Op 13 juli had de aanbesteding plaats voor de bouw van 600 meter diepwaterkaai aan de westkant van het nog in te dijken gedeelte van de westbank. In afwachting dat deze werken klaarkomen zullen de grote tankers kunnen meren aan boeien ten oosten van bedoelde westbank. En in 1962 wordt dan de eerste 45.000 tonner verwacht.

E. Lepeer.

RECENTE BEVOLKINGSGROEI IN WEST-VLAANDEREN

De recente publikatie van de officiële bevolkingscijfers van 1960 laat de Westvlaamse Economische Raad toe de eerste resultaten af te wegen van de industrialisering van West-Vlaanderen.

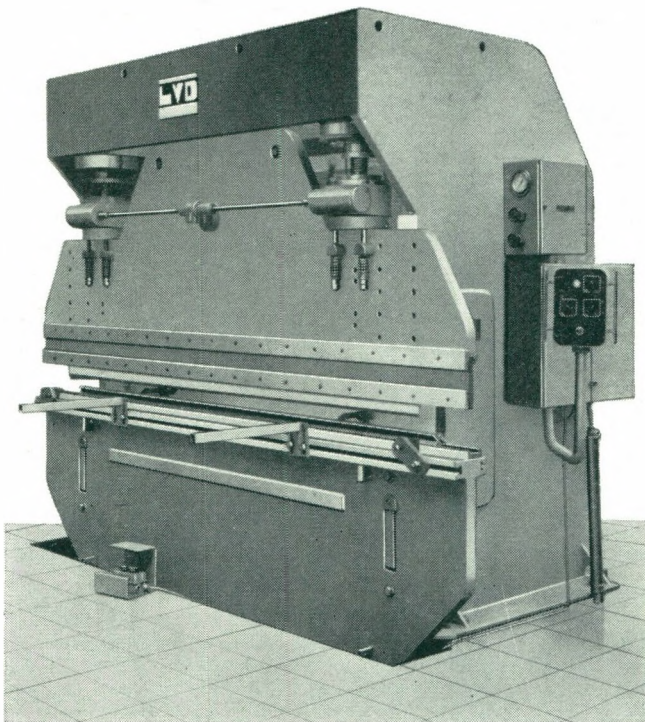
In 1960 is de bevolking van West-Vlaanderen gestegen van 1.058.746 inwoners tot 1.065.627 inwoners.

Waar in de jongste vijf jaar de gemiddelde bevolkingstoename van West-Vlaanderen slechts 6.256 beliep, telt de provincie tussen 1959 en 1960 een groei van 6.881 inwoners. Deze verhoogde groei is toe te schrijven aan de daling van het uitwijkingsaldo; waar in de jongste vijf jaar het uitwijkingsaldo gemiddeld 1.990 inwoners bedroeg per jaar, is het cijfer tussen 1959 en 1960 gedaald tot 883. Deze daling van het emigratiesaldo is toe te schrijven aan de verruimde werkgelegenheid in de provincie; een snellere groei van de bevolking is zekerlijk in de eerstkomende jaren te verwachten.

De aanwinst van 6.881 inwoners is als volgt samengesteld:

	inwijking	:	+ 43.093
geboorten:	19.436	uitwijking	: — 43.976
		sterfgevallen	: — 11.672
			— 12.555

Het inwijkingsoverschot is in de jongste vijf jaar aanzienlijk verminderd:

AFKANTPERS 125 T

Hydraulische persen

- DIEPTREKPERSEN 50 TOT 800 TON
- AFKANTPERSEN 50 TOT 600 TON
- RICHT- & BUIGPERSEN 50 TOT 400 TON
- SCHAREN 5 mm × 20 mm
- PERSEN TOT 2.000 TON

L. V. D.

Nijverheidslaan 2 GULLEGEM

Tel. (056) 425.81 - 82

	Inwijking	Uitwijking	Uitwijkings- overschot
1956	40.300	42.700	2.400
1957	42.372	43.962	1.590
1958	41.136	42.915	1.779
1959	41.089	42.308	1.219
1960	43.093	43.976	883

Het aantal geboorten en sterfgevallen evolueerde als volgt:

	Geboorten	Sterfgevallen
1956	19.230	10.952
1957	18.939	10.945
1958	19.445	10.920
1959	19.529	10.761
1960	19.436	11.672

De groei is echter ongelijkmatig verspreid. Zo nam het arrondissement Brugge toe met 2.297 inwoners, het arrondissement Kortrijk met 2.099 inwoners, het arrondissement Oostende met 1.378 inwoners en het arrondissement Roeselare met 743 inwoners. De toename is zeer gering in de arrondissementen Veurne (180), Ieper (172) en Tielt (158); het arrondissement Diksmuide nam af met 146 inwoners. Het is duidelijk dat een versnelde reconversie van agrarische naar industriële en toeristische activiteiten geboden is om de bevolkingsevolutie in deze gebieden gunstig te beïnvloeden.

De acht arrondissementen bereiken het volgende bevolkingscijfer aangevuld met het aandeel van dit bevolkingscijfer in het provinciaal bevolkingscijfer.

Arrondissement	Bevolkingscijfer	Aandeel
Kortrijk	298.022	27,97 %
Brugge	219.868	20,63 %
Roeselare	133.125	12,49 %
Ieper	123.051	11,55 %
Oostende	120.267	11,29 %
Tielt	75.935	7,13 %
Diksmuide	48.738	4,57 %
Veurne	46.621	4,37 %
West-Vlaanderen	1.065.627	100,00 %

De vergelijking met de aanpalende provincies Oost-Vlaanderen en Henegouwen en met het Rijk geeft het volgende beeld:

	West-Vlaanderen	Oost-Vlaanderen	Henegouwen	Het Rijk
1930	901.588 (100,00)	1.149.199 (100,00)	1.270.231 (100,00)	8.029.004 (100,00)
1950	1.009.842 (112,01)	1.231.328 (107,15)	1.236.795 (97,37)	8.653.653 (107,78)
1960	1.065.627 (118,19)	1.272.161 (110,70)	1.264.414 (99,54)	9.178.154 (114,31)

W.E.S.

DE SPREIDING DER WESTVLAAMSE BEVOLKING NAAR HET BELANG DER GEMEENTELIJKE KERNEN

Op 31 december 1960 telde de Westvlaamse bevolking 1.065.627 inwoners. Ten aanzien van hun bevolkings-

cijfer kunnen de 253 Westvlaamse gemeenten onderverdeeld worden in verscheidene groepen:

1. De belangrijkste is gevormd door de vijf gemeenten die meer dan 35.000 zielen tellen: het zijn de steden Oostende, Brugge, Kortrijk, Moeskroen, Roeselare: zij bevatten 223.784 inwoners, hetzij 21 t.h. van de totale bevolking.
2. Tachtig gemeenten hebben een bevolkingscijfer gaande van 1.500 tot 4.499 inwoners: zij bevatten 216.685 inwoners, hetzij 20,33 t.h. van de totale bevolking.
3. In zevenendertig gemeenten is het bevolkingscijfer begrepen tussen 4.500 en 7.500 inwoners: zij bevatten 207.608 inwoners, hetzij 19,48 t.h. van de totale bevolking.
4. Zeventien gemeenten bereiken een bevolkingscijfer begrepen tussen 7.500 en 12.500 inwoners: daar treft men 164.623 inwoners aan, hetzij 15,45 t.h. van de totale bevolking.
5. Een bevolkingscijfer begrepen tussen 12.500 en 17.500 inwoners werd geregistreerd in 9 gemeenten die 129.784 inwoners totaliseren, hetzij 12,18 t.h. van de totale bevolking.
6. Een totaal van 82.884 inwoners, hetzij 7,78 t.h. der Westvlaamse bevolking, is aanwezig in honderdendrie gemeenten waarvan het bevolkingscijfer beneden 1.500 inwoners ligt.
7. Eindelijk zijn er twee steden, Menen en Ieper, waarvan het bevolkingscijfer zich bevindt tussen 17.500 en 27.500 inwoners die te samen 40.259 inwoners tellen, hetzij 3,78 t.h. der totale bevolking.

Het is niet zonder belang de huidige spreiding te vergelijken met de spreiding zoals zij voorkomt uit de volkstelling 1930: de totale bevolking is immers gestegen van 901.588 tot 1.065.627 inwoners, hetzij dus met 164.039 inwoners.

De groep 1 (gemeenten met meer dan 35.000 zielen) is gestegen met 53.796 inwoners

De groep 4 (gemeenten tussen 7.500 en 12.500 zielen) is gestegen met 57.078 inwoners

De groep 5 (gemeenten tussen 12.500 en 17.500 zielen) is gestegen met 98.993.

De overige 4 groepen zijn gedaald met 45.828 inwoners.

Groep 2 (gemeenten tussen 1.500 en 4.500) is gedaald met 34.195 inwoners

Groep 3 (gemeenten tussen 4.500 en 7.500) is gedaald met 1.367 inwoners

Groep 6 (gemeenten beneden 1.500 zielen) is gedaald met 3.191 inwoners.

Groep 7 (gemeenten tussen 17.500 en 27.500) is gedaald met 7.075 inwoners.

De ingetreden wijzigingen worden herhaald in volgende tabel:

	Groep	1930	1960	verschil
meer dan 35.000 inwoners	1	169.988 inw. (4 gemeenten)	223.784 inw. (5 gemeenten)	+ 53.796 inw.
1.500 à 4.500 inw.	2	250.880 inw. (93 gemeenten)	216.685 inw. (80 gemeenten)	— 34.195 inw.
4.500 à 7.500 inw.	3	208.975 inw. (36 gemeenten)	207.608 inw. (37 gemeenten)	— 1.367 inw.
7.500 à 12.500 inw.	4	107.545 inw. (12 gemeenten)	164.623 inw. (17 gemeenten)	+ 57.078 inw.
12.500 à 17.500 inw.	5	30.791 inw. (2 gemeenten)	129.784 inw. (9 gemeenten)	+ 98.993 inw.
Min dan 1.500 inwoners	6	86.075 inw. (104 gemeenten)	82.884 inw. (103 gemeenten)	— 3.191 inw.
17.500 à 27.500 inw.	7	47.334 inw. (2 gemeenten)	40.259 inw. (2 gemeenten)	— 7.075 inw.
		901.588 inw. (253 gemeenten)	1.065.627 inw. (253 gemeenten)	+ 164.039 inw.

In 1930 was de verhouding tussen het aantal vrouwen (457.254) en het aantal mannen (444.334): 1,029.

In 1960 is de verhouding $\frac{539.699}{525.928}$: 1,026

W.E.S.

VRIJSTELLING VAN GRONDBELASTING VOOR INDUSTRIELE GEBOUWEN IN WEST-VLAANDEREN

De Westvlaamse Economische Raad herinnert de belanghebbende industriëlen aan de mogelijkheid van vrijstelling van de grondbelasting.

De wetten van 17 en 18 juli 1959 (B.S. 29-8-59) ter bevordering van de economische expansie en ter bestrijding van de economische en sociale moeilijkheden in sommige gewesten voorzien de vrijstelling van grondbelasting.

De wet van 17 juli 1959 (algemene wet) voorziet dat in bepaalde gevallen, de gebouwde onroerende goederen waarvoor van deze wet werd genoten, van de grondbelasting vrijgesteld zijn voor vijf jaar, in te gaan op 1 januari van de ingebruikname ervan.

De wet van 18 juli 1959 (regionale wet, toepasselijk voor de ontwikkelingsgebieden) voorziet dat de gebouwde onroerende goederen, van de grondbelasting vrijgesteld zijn voor vijf jaar, in te gaan op 1 januari van de ingebruikneming ervan. Deze vrijstelling geldt zowel voor de investeringen, welke van de wet van 18 juli 1959 genoten als voor deze, waarvoor geen beroep op deze wet werd gedaan.

De aanvraag tot vrijstelling van de grondbelasting in toepassing van artikel 8, alinea 2 der wet van 17-7-59 of van artikel 12, alinea 2 der wet van 18-7-59 dient gericht aan het Ministerie van Economische Zaken, 15, de Meeussquare, Brussel.

Deze toegestane vrijstelling van de grondbelasting heeft ambtshalve de ontheffing van de provinciale en gemeentelijke opcentimes op de grondbelasting tot gevolg.

Zelfs indien de bepalingen vooraf vermeld niet toepasselijk zijn, verwijzen wij nog naar de mogelijkheid geboden door de beslissing van de Provinciale Raad van West-Vlaanderen.

De Provinciale Raad van West-Vlaanderen heeft inderdaad beslist dat aan de natuurlijke of rechtspersonen, die in West-Vlaanderen een onderneming oprichten of uitbreiden, voor de duur van vijf jaar, aanvang nemende op 1 januari na de betrekking van de nieuwe lokalen, vrijstelling verleend wordt van de provinciale opcentimes op de grondbelasting, op de nieuwe lokalen of hun uitgebreid gedeelte.

De gemotiveerde aanvraag tot het bekomen van deze vrijstelling dient, op straf van verval, binnen de 3 maanden na de datum van aflevering van het uittreksel uit het kohier van de grondbelasting door het ontvangkantoor der direkte belastingen, gericht aan de Bestendige Deputatie, die beslist over de ontlasting of teruggave.

Op de aanvraag dient het artikel van het kohier en het bedrag van de gevorderde grondbelasting te worden vermeld.

Bij deze schriftelijke aanvraag moet een plan worden gevoegd van de nieuwe gebouwen of de uitbreiding van de inrichting, met aanduiding van het kadastraal nummer van het perceel of de percelen waarop de nieuwe gebouwen eventueel werden opgericht.

Vermelden wij nog dat in West-Vlaanderen geen provinciale taks op tewerkgesteld personeel noch op drijfkraft bestaat.

W.E.S.

STEDEBOUW, HUISVESTING EN RUIMTELIJKE ORDENING

Goedgekeurde bijzondere plannen van aanleg.

Gemeente	B.P.A.	K.B.	Aard
Tielt	Industriezone	17-3-61	Nijverheid
Ieper	Posthoornwijk	29-3-61	Woningen
Oostende	Elisabethlaan - Mariakerkelaan	24-3-61	Woningen

WEST - VLAANDEREN WERKT...

BELANGRIJKE STUDIE OVER HET ARRONDISSEMENT BRUGGE VERSCHENEN

Op 12 juli jl. werd onder voorzitterschap van Ridder P. van Outryve d'Ydewalle, Gouverneur en voorzitter van de Westvlaamse Economische Raad, het jongste boek van het Westvlaams Economisch Studiebureau aan de pers voorgesteld.

Als vierde in de reeks W.E.S. verscheen « Het arrondissement Brugge : een regionaal-ekonomische studie » opgemaakt door de Heren O. Vanneste, J. Theys en M. Zwaenepoel. De studie telt 436 blz. en ontleedt de diverse deelgebieden van de Brugse ekonomie. Nadat een grondige analyse van het bestaande heeft geleid tot het vooropstellen van een reeks besluiten, worden in funktie van een gamma van krachtvelden die in het gewest aanwezig geacht worden, enkele aanbevelingen geformuleerd die moeten uitmonden in een evenwichtige ontplooiing van de Brugse ekonomie.

Het boek is verkrijgbaar in de boekhandels en op het sekretariaat W.E.S. (250 F).

KONTAKTEN BUITENLAND

Door de Westvlaamse Economische Raad werd deelgenomen aan de voorlichtingsvergadering van de Ekonomische Raad voor Vlaanderen te 's Gravenhage op 26 juni jl. Tevens werden ter plaatse kontakten opgenomen in Frankrijk, Engeland en Duitsland.

Op het vlak van het overleg nam het W.E.S. eveneens deel aan vergaderingen van de Ekonomische Technologische Instituten (Nederland) en de Provinciaal Ekonomische Raden (België) van de grensgebieden. Tevens werd de Heer O. Vanneste, directeur W.E.S., opgenomen in de Benelux-kommissie « Industrialisatieproblemen grensgebieden Benelux ».

STUDIE ARBEIDSBEVOORRADING PER SEKTOR

Op 12 mei 1961 ging een vergadering door te Roeselare waaraan de Heren Direkteuren van de Gewestelijke Bureau's van de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening en vertegenwoordigers van het Westvlaams Economisch Studiebureau deelnamen. De vergadering besloot dat vooral in de houtsektor en in de konfektie een onderzoek naar de arbeidsvraag en aanbod wenselijk is.

DE KONFEKTIE NIJVERHEID IN WEST-VLAANDEREN

Met het oog op het houden van een aanvullend onderzoek, aansluitend op de enquête die door het Westvlaams Economisch Studiebureau in 1958 werd uitgevoerd en aan de hand waarvan het rapport « De konfektienijverheid in West-Vlaanderen » werd gepubliceerd, werd op donderdag 1 juni in de lokalen van het W.E.S., Dijver 7 te Brugge, een kontaktvergadering gehouden met vertegenwoordigers van het technisch en beroeps onderwijs.

Onder de leiding van dhr. J. Declercq, voorzitter van de Kommissie Konfektie, werd een nieuwe enquête besproken. Deze aanvullende enquête heeft tot doel de toekomstige vraag naar geschoolde arbeidskrachten te bepalen en te konfronteren met het verwachte aanbod op de arbeidsmarkt. Deze enquête gaat door in de eerstvolgende maanden; de resultaten zullen verwerkt worden in een rapport. Op deze wijze zal opnieuw een leidraad bestaan voor het vakonderwijs en de konfektieindustrie.

KOMMISSIE HOUTNIJVERHEID

Op 12 juli jl. vergaderde de kommissie « houtnijverheid » van de

W.E.R. Door deze kommissie werd het enquêteformulier voor een basisstudie over de evolutie en verwachtingen der houtnijverheid in West-Vlaanderen op punt gesteld.

PUBLIKATIE STUDIE SCHOENNIJVERHEID

Op 5 juni jl. verscheen de studie van het Westvlaams Economisch Studiebureau over evolutie en verwachtingen van de Westvlaamse schoenijverheid. Dit rapport telt 67 blz. en publiceert eveneens een lijst van de bedrijven die bereid zijn schoolbezoeken te ontvangen. De resultaten van deze studie zijn opgenomen in de rubriek « Westvlaamse bedrijven » van dit nummer.

BEZOEK VAN DUITSE JOURNALISTEN

Op 13 en op 14 juli waren Duitse journalisten van ekonomische dagbladen te gast bij het W.E.S. om een reportage over de mogelijkheden van West-Vlaanderen te verzorgen.

WEST-VLAANDEREN IN DE DUITSE T.V.

Op zaterdag 26 augustus werden in West-Vlaanderen opnamen gedaan door de Duitse Televisie met het oog op een uitzending in het « Tageschau » over de industrialisering van West-Vlaanderen. De Heer J. Pattyn, ekonomisch adviseur W.E.S., werd geïnterviewd.

GEMEENTEBESTUREN NEMEN INITIATIEF... TERREINEN VOOR INDUSTRIELE INPLANTING

In vervolg op de drie inspektiereizen

in West-Vlaanderen welke plaats hadden in maart 1961 en waaraan deelnamen afgevaardigden van het Hoofdbestuur van Stedebouw en Ruimtelijke Ordening, van de Provinciale Directie Stedebouw en van het Westvlaams Economisch Studie-bureau, werd te Brussel op 27 maart in de schoot van de Algemene Directie van Stedebouw en Ruimtelijke Ordening een algemeen overzicht gehouden onder het voorzitterschap van de heer Inspekteur-Generaal Hendrickx.

Een lijst werd opgesteld van West-vlaamse gemeenten waar industrieterreinen in de onmiddellijke toekomst kunnen worden aangekocht, uitgerust met wegen, elektriciteit, water, riolering, eventueel gas, en ter beschikking gesteld van de investeerders.

Sindsdien werden door de gemeentebesturen dikwijls zeer gelukkige initiatieven genomen die geleid hebben tot herhaalde kontakten met het

Hoofdbestuur en de Provinciale Directie van Stedebouw en Ruimtelijke Ordening en het Westvlaams Economisch Studie-bureau.

Dergelijke contactvergaderingen over onmiddellijke industriële expansie hadden plaats te Ingelmunster, te Oostkamp (industriële vestiging en huisvesting), te Ardoioie, te Zwevezele, te Moen, te Izegem (Izegem, Kachtem, Emelgem), te Menen, te Herseaux, te Roeselare, te Oeselgem.

In elk dezer gemeenten waren de besprekingen zeer vruchtbaar, juist door het feit dat zij gelegenheid hebben geboden aan de gemeentebesturen, in een gans nieuwe en uiterst belangrijke vorm van gemeentelijk beleid, preciese voorlichting te bekomen van de hoogste ambtenaren van het Hoofdbestuur van Stedebouw.

De afgevaardigden van het Westvlaams Economisch Studie-bureau die alle contactvergaderingen hebben bijgewoond, onderlijnen gaarne de actieve rol die deze (1) ambtenaren

vervullen en het zeer groot aandeel dat zij reeds hebben en nog zullen hebben in de expansie van West-Vlaanderen.

We herinneren eraan dat zij nogmaals de wens hebben uitgedrukt dat de Schepenkolleges vooraleer zij aan hun respectieve gemeenteraden voorstellen ter beraadslaging voorleggen in verband met de aanduiding, de aankoop, de uitrusting van gronden met het oog op industriële inplantingen, niet zouden nalaten contact te nemen met het Hoofdbestuur van Stedebouw en Ruimtelijke Ordening hetzij langs de Provinciale Directies van Stedebouw en Ruimtelijke Ordening in Brugge of Oostende, hetzij langs het Westvlaams

(1) Contactvergaderingen zijn reeds voorbehouden voor Harelbeke, Meulebeke en opnieuw voor Izegem.

IN ONZE NIEUWE WERKHUIZEN
WERKEN WIJ MEDE OM UW STAD
OF GEMEENTE REIN TE HOUDEN

Bezoek
onze nieuwe
inrichtingen

- Kolkenzuigers
- Vuilniswagens
- Straatveegmachines
- Sproeiwagens
- Sneeuwplougen

Telefoon 051/234.01

N. V. VANDEKERCKHOVE, Bruggesteeweg 356 — ROESELARE

Ekonomisch Studiebureau, Dijver 7, Brugge.

INDUSTRIETERREIN GULLEGEM-MOORSELE

Op 5 juli jl. ging te Gullegem de aanbesteding door van de eerste ontsluitingsweg van het industrieterrein, nl. de Nijverheidslaan. Het lastenboek voorziet een uitvoering van de werken binnen een termijn van zestig werkdagen.

Zoals bekend is langs deze ontworpen Nijverheidslaan de eerste nieuwe fabriek thans reeds in aanbouw.

VOORLICHTING WESTVLAAMSE EKONOMISCHE PROBLEMATIEK

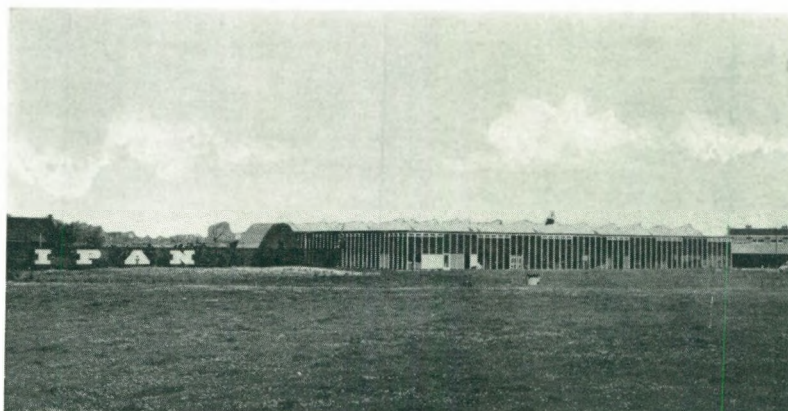
Op 5 augustus jl. gaf de Heer O. Van-neste een voordracht te Brugge voor de syndikale afgevaardigden arrondissement Roeselare-Tielt van het A.C.V. over de doelstellingen van de W.E.R. en de vooruitzichten van de Westvlaamse economie.

De Heer J. Pattyn, economisch adviseur van het Westvlaams Economisch Studiebureau, hield op 30 mei een voordracht te Wevelgem over het 15-jarenplan van Openbare Werken.

IPAN TE STENE

De firma, gelegen langs de Steenweg op Torhout te Stene bij Oostende is sinds juli 1960 gevestigd in een nieuw en modern fabriekskomplex. De corsprong is te zoeken in twee

Bedrijfsgebouw IPAN te Stene.

(Foto Roland)

kleine ambachtelijke werkplaatsen: een schrijnwerkerij en een atelier van metaalkonstruktie.

Het geraamte van de konstruktie is samengesteld uit enerzijds geprefabrikeerde paddestoelen in gewapend beton en anderzijds ijzeren balken welke de paddestoelen onderling verbinden en de koepels in harde plastic ondersteunen. Alleen de zijde van de koepels gericht naar het noorden is doorschijnend, teneinde in de werkplaatsen een neutrale verlichting zonder sterke schaduwen te bekomen. De gevelwanden, evenals alle andere scheidingswanden, zijn verplaatsbaar en de uitbreidingsmogelijkheden zijn dus quasi onbeperkt. De produktie ligt op het gebied van alle hout- en metaalkonstrukties, maar een groot gedeelte van de produktiekapaciteit wordt opgeslorpt door de fabricatie van de snel verplaatsbare gebreveteerde IPAN wanden, vaste scheidingswanden, hermetische gevelpanelen en valse acoustische plafonds.

Dit nieuwe bedrijf, dat reeds 168 bedienden en arbeiders tewerkstelt, is in volle expansie en zal ongetwijfeld in de toekomst nog ruime werkgelegenheid kunnen verschaffen aan de Westvlaamse kustbevolking.

NIEUWE ONDERNEMING TE DIKSMUIDE

Het konfektiebedrijf Monalux uit Emelgem heeft te Diksmuide een filiaal opgericht welke zijn intrek zal nemen in bestaande bedrijfsgebouwen.

Dit nieuw bedrijf zal 30 à 40 arbeidskrachten tewerkstellen en einde september zijn bedrijvigheid beginnen.

DE FIRMA PICANOL TE ALMELO (NEDERLAND)

Op vrijdag 16 juni 1961 werd bij de N. V. Nijverdal-ten-Cate te Almelo in het noord-oosten van Nederland het 2.500e weefgetouw, fabricatie N. V. Picanol uit Ieper, in werking gesteld.

Deze gebeurtenis ging door in een atmosfeer van « Kattenfeest » waar de folklore van Ieper en de ernst van het Hollandse noorden zich zeer goed aanpasten.

Het werd een grote Benelux-dag waar de groeiende Westvlaamse nijverheid en het herlevende Twentse Land elkaar in begrijpen de hand reikten.

In hoofdletters zal deze dag door de N. V. Picanol in haar annalen ingeschreven worden, want openlijk werd te Almelo erkend dat het weefauto-maat Picanol een der beste, zo niet het beste getouw van de wereld is.

Het is tevens het bewijs dat een firma, in een rekordtijd, in een volledig agrarische streek nog gehandicapt door een ongunstig grensprobleem, een machtig kompleks kan doen oprijzen waar circa 1.500 geschoolde en geoefende arbeiders te werk gesteld worden.

NEIRYNCK-HOLVOET 1886-1961 TE LENDELEDE

De N. V. Etablissements Industriels & Commerciaux Neiryck-Holvoet publiceerde, bij gelegenheid van haar 75-jarig bestaan, een monografie over het ontstaan en de ontwikkeling van haar bedrijf.

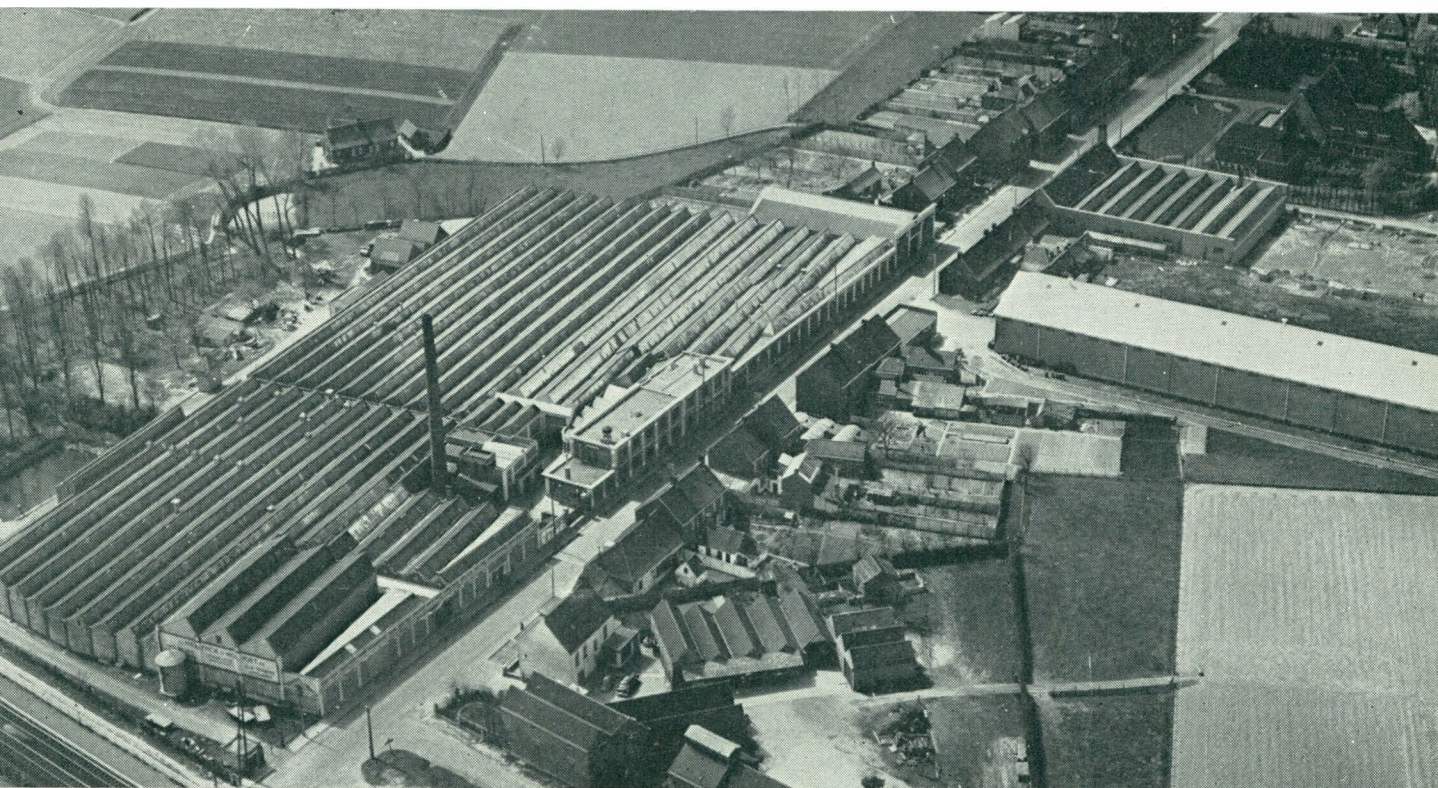
In 1886 werd te Lendeledede, onder de benaming « Firma Neiryck en Holvoet » een klein textielbedrijf voor de bewerking van jute gesticht.

Geestdriftig volgehouden en gedurfdde ondernemingsgeest, gepaard aan een stug onderhouden modernisatie en rationalisatie, lieten het vroegere familiale bedrijf toe uit te groeien tot een gevestigde firma met een ruime tewerkstelling. Waar in 1886 gestart werd met ongeveer 10 arbeidskrachten, beliep de tewerkstelling in de « Jute Spin en Weverij » in 1961 250 arbeidskrachten.

Daarbij was het echter niet gebleven. In de laatste decennia had de firma Neiryck-Holvoet reeds talrijke andere initiatieven genomen.

In 1940 werd te Zulte de « S.A. Lainière de la Lys » gesticht, die een huidige tewerkstelling heeft van 233 eenheden.

In 1950 werd te Lendeledede gestart met een konfektiebedrijf, dat in 1961 werk verschaft aan 214 personen.

Bedrijfsgebouwen Neiryck-Holvoet te Lendeledede.

In 1955 werd te Lokeren eveneens van wal gestoken met een konfektiebedrijf. De tewerkstelling bedraagt er 200 eenheden.

In 1956 werd te Moorsele de afdeling konfektie « Montetex p.v.b.a. » gesticht, waar in 1961 268 arbeidskrachten tewerkgesteld waren.

In 1958 werd bij de Jute Spin en Weverij te Lendeledede een tuftuigtapijtbedrijf gevoegd.

In juni 1961 werd te Gullegem een aanvang genomen met de bouwwerken van een nieuw fabriekskompleks voor een konfektieafdeling.

Ten slotte bezit de firma nog een bedrijf te Brussel, voor de invoer van landbouwtractoren « Deutz », waarin ongeveer 30 arbeidskrachten tewerkgesteld zijn.

Uit dit overzicht blijkt duidelijk de sterke groei van de firma Neiryck-Holvoet tijdens haar 75-jarig verleden, daar waar op huidig ogenblik de gezamenlijke personeelssterkte van de diverse bedrijven reeds ruim het duizendtal overschrijdt.

UITBREIDINGSWERKEN BIJ DE TAPIJTWEVERIJ ETS. LOUIS DE POORTERE

De Firma Louis De Poortere breidde in 1960 haar bedrijfsgebouwen uit. Te Aalbeke werd een nieuwe hall gebouwd van 3.000 m² voor de berging van grondstoffen. Een hall van 7.000 m² voor een Richelieu snijdienst is in aanbouw.

Te Roeselare is de konstruktie aan gang van een hangar en een bleekkamer voor wol welke min of meer 900 m² beslaan.

In de jutespinnerij zijn gebouwen met sociale bestemming in opbouw; de bestaande gebouwen zullen verdubbeld worden.

NIEUWBOUW IN DE « N.G.S.F. » TE BRUGGE

Het huidig kompleks van de Koninklijke Nederlandsche Gist- en Spiritus-

fabriek draagt duidelijk de sporen van opeenvolgende verbouwingen en uitbreidingen, die bij gebrek aan horizontale mogelijkheden, steeds blok na blok boven elkaar werden uitgevoerd.

Voor de deskundigen was het een bijna onoplosbare opgave om een fabriek waarvan de aktiviteit bezwaarlijk 24 uur kan worden onderbroken, ter plaatse te herbouwen.

De aanwinst van terreinen langs de Handelskom gelegen die de Stad Brugge aan de vennootschap verkocht in 1949, bood eindelijk een uitkomst.

In de jaren 1958-59 werd aldaar een eerste gebouw opgetrokken voor de verpakkingsafdeling.

Intussen werd voortgewerkt aan de studie van het nieuw fabrikatie-kompleks. De opzet bestond er in om de meest moderne technieken toe te passen voor een degelijk en vereenvoudigd bedrijf.

Eindelijk kwam dan het gebouw, de ommanteling van de apparatuur, aan de beurt.

De werken zijn in april begonnen door het heien van enkele honderden palen. Thans werd ook de betonconstructie aangevangen. De werken werden toevertrouwd aan een Brugse firma.

WERKHUIZEN LEON CLAEYS P.V.B.A.

In het kader van het B.P.A. « Sint Elooi IV », goedgekeurd bij K.B. van 28 maart 1960, heeft de gemeente Zedelgem de nodige maatregelen getroffen om ongeveer 10 ha een industriële bestemming te geven, dit met het oog op de uitbreiding van de werkhuizen Léon Claeys. Door de werkhuizen Léon Claeys werd reeds een aanvang gemaakt met de bouw van verscheidene werkplaatsen evenals met de bouw van de nieuwe burelen (60 meter op 16 meter - drie verdiepingen).

WERKHUIZEN AIME CLAEYS FLANDRIA EN WERKHUIZEN REMI CLAEYS SUPERIA

In het kader van het B.P.A. « Sint Elooi III » goedgekeurd bij K.B. van 29 juni 1960, wordt de onteigening voorzien van ongeveer 8 ha voor de ontwikkeling van de beide werkhuizen. De nodige maatregelen werden reeds genomen voor de uitvoering van het onteigeningsplan in kwestie. Tevens zal bedoeld plan « Sint Elooi III » in de nabije toekomst nog worden uitgebreid en gewijzigd om de verdere uitbouw van bedoelde fabrieken mogelijk te maken.

UITBREIDING IN HET NIJVERHEIDSDOK TE BRUGGE

Momenteel zijn de werken bezig tot

uitbreiding van twee bedrijven langs het nijverheidsdok te Brugge.

Metalunion bouwt er een nieuwe hangaar van 105 m op 20 m. Over de volledige lengte van de hangaar zal een rolbrug lopen tot 6 m over het water. Er wordt voorzien dat deze nieuwe opslagplaats van Metalunion tegen november a.s. zal kunnen in gebruik genomen worden.

Motogroup, gespecialiseerd in het vervaardigen van transportbanden, bouwt ook een nieuwe hangaar van 1.200 m². Deze onderneming zal, zoals voorzien, binnen korte tijd aan een 100-tal arbeiders werk kunnen verschaffen.

Tevens begon de heer De Backer uit Tielt de bouw van een bloemmolen langsheen het nijverheidsdok.

SPOORWEGVERBINDING IEPER-POPERINGE

De Raad van Beheer van de West-vlaamse Economische Raad heeft tijdens zijn jongste vergadering kennis genomen van de moeilijkheden, welke rezen omtrent de spoorwegverbinding tussen Ieper en Poperinge en van het verslag over het onderhoud welke de heer Bertrand, Minister van Verkeerswezen, toestond aan een delegatie van de streek Poperinge-Ieper, waarop ook de W.E.R. ver-
tegenwoordigd was.

De Raad van Beheer van de W.E.R. steunt ten volle de wensen van de streek Poperinge-Ieper en wijst erop dat de inspanningen van deze streek met het oog op de industrialisering, alsmede de besluiten van de eerste fase van de studie van de streekplanning voor West-Vlaanderen, ten zeerste de noodzakelijkheid van een moderne treinverbinding tussen Poperinge en Ieper onderlijnen.

De Raad van Beheer van de W.E.R.

heeft nota genomen van de geruststellende bevestiging van de heer Minister van Verkeerswezen dat de spoorlijn Ieper-Poperinge niet zal worden afgeschaft noch voor personen- noch voor goederenverkeer en dat dit behoud impliceert dat de spoorweglijn ook zal gemoderniseerd en aangepast worden aan de nieuwe evolutie.

DE EERSTE STEEN WORDT GELEGD VAN HET NIEUW STATION TE IEPER

Op 19 juni 1961, ruim 40 jaar na de verwoesting in de wereldbrand 1914-1918, werd door dhr. Bertrand, Minister van Verkeerswezen, de eerste steen gelegd van het nieuwe Stationgebouw te Ieper.

Deze eerste steenlegging betekent het behoud van de enige spoorlijn die nog overblijft en het gewest verbindt met het industriebekken van Kortrijk.

Het betekent ook de mogelijke uitbouw van de as Ieper-Poperinge, waar zich thans de 2/3 van het economisch leven van het Arrondissement groepeert.

LUCHTHAVEN VAN OOSTENDE IN STIJGENDE LIJN

Het verkeer in de luchthaven te Oostende kende in 1960 een grote uitbreiding.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van het totale handelsverkeer (aankomst en vertrek) in de luchthaven te Oostende en in al de luchthavens van het Rijk.

In 1960 nam het aantal vluchten toe met 59 %, het aantal passagiers met 94 % en het aantal goederen met 91 %.

De luchthaven van Oostende neemt

	1953	1959			1960		
		Absoluut	%	index 1953 = 100	Absoluut	%	index 1953 = 100
Aantal vluchten : Oostende	1.393	8.732	15,8	627	13.881	23,8	996
Totaal	29.218	55.104	100,0	189	58.278	100,0	199
Aantal passagiers : Oostende	10.543	108.516	12,5	1.029	210.955	18,2	2.001
Totaal	430.786	865.618	100,0	201	1.159.923	100,0	269
Goederen (ton) : Oostende	1.346	11.571	26,5	860	22.047	35,6	1.638
Totaal	20.083	43.665	100,0	217	61.836	100,0	308

een steeds belangrijker aandeel in het totale luchtverkeer van het Rijk.

In verband met de graad van bezetting kan worden vastgesteld dat het percentage van de benutte laadruimte stijgend is; het aandeel benutte zitplaatsen steeg van 45 % in 1959 tot 52 % in 1960 terwijl de benutte capaciteit opliep van 33 % in 1959 tot 41 % in 1960.

EVOLUTIE VAN DE VISSERSVLOOT IN 1960

De vissersvloot verminderde in 1960 met 14 vaartuigen namelijk van 433 eenheden in 1959 tot 419 in 1960. Het aantal vaartuigen van minder dan 80 PK daalde met 13 eenheden en het aantal van 80 tot 350 PK met 7 eenheden. Terwijl de vaartuigen 350 en meer PK toenamen met 6 eenheden.

Te Zeebrugge daalde het aantal vaartuigen met 10 eenheden, te Oostende met 2 en te Blankenberge en Nieuwpoort met 1 eenheid. Niettegenstaande deze daling van het aantal vaartuigen was er in 1960 een stijging van de bruto-tonnemaat met 1.157 BT, zijnde van 27.908 BT in 1959 tot 29.065 BT in 1960. De gemiddelde bruto-tonnemaat per vaartuig steeg van 64,5 BT in 1959 tot 69,4 BT in 1960.

Ook de drijfkracht kende in 1960 een sterke stijging namelijk van 72.131 PK in 1959 tot 75.656 PK in 1960 zijnde een stijging met 3.525 PK. Hierdoor steeg het gemiddeld aantal PK per vaartuig van 166,6 in 1959 tot 180,6 in 1960. Slechts de thuishaven Oostende kende een vermeerdering van bruto-tonnemaat en drijfkracht.

Het in de vloot en het vistuig belegde kapitaal steeg van 1.023,8 miljoen F in 1959 tot 1.124,2 miljoen F in 1960.

VOORDRACHT OVER W.E.R. - W.E.S.

Op 5 augustus jl. gaf de Heer O. Vanneste een voordracht te Brugge voor de syndikale afgevaardigden arrondissement Roeselare-Tielt van de W.E.R. en de vooruitzichten van het A.C.V. over de doelstellingen van de Westvlaamse economie.

EKONOMISCHE RAAD VOOR VLAANDEREN

De Heer O. Vanneste, directeur W.E.S., nam deel aan het direktiekomitee van de Economische Raad

voor Vlaanderen op 24 mei en 21 juni jl.

DE RUIMTELIJKE ORDENING EN DE NIJVERHEID

In het nummer 2 van het Technisch Tijdschrift, uitgegeven door de Unie der Ingenieurs uit de speciale Scholen van de Katholieke Universiteit te Leuven is volledig gewijd aan de Studiedag over de ruimtelijke ordening en de nijverheid die op 11 maart 1961 te Heverlee door de Unie werd georganiseerd.

Wij houden eraan te vermelden dat onder de zeven sprekers er drie Westvlamingen te vermelden zijn.

Dhr. R. Soetewey, stedenbouwkundige en docent aan de Universiteit te Leuven, sprak er over « Enkele beschouwingen over de planologie ».

Dhr. G. Demol, directeur-generaal van de werkhuizen Leon Claeys, handelde over « Wat verwacht de industrie van ruimtelijke ordening? »

Dhr. Ir. J. M. L. Demeyere, ere-ingenieur van de stad Kortrijk, wijdde uit over « Het gemeenschappelijk algemeen plan van aanleg van het Kortrijkse gewest ».

BEHEERDERS A. G. SIEMENS, MUNCHEN, VEREREMERKT TE BONN

Op 5 juli 1961 werden de Heren Bogasch en Schniederman, beheerders van de A.G. Siemens, München, benoemd tot Officier in de Kroonorde.

Deze hoge onderscheiding werd uitgereikt door de Heer R. Baert, ambassadeur van België te Bonn. Aan de lunch aangeboden door Ambassadeur en Mevrouw Baert namen naast de Heren Bogasch en Schniederman ook hooggeplaatste personaliteiten uit de Duitse Bondsrepubliek deel. De Heer O. Vanneste, directeur van de Westvlaamse Economische Raad, was eveneens op de lunch aanwezig.

INTERNATIONAAL JURISTENKONGRES VAN N. V. PHILIPS TE BRUGGE

Op 31 mei, 1 en 2 juni greep te Brugge het Internationaal Juristenkongres van de N. V. Philips Gloeilampenfabrieken plaats. Op 2 juni werden de kongresleden ontvangen door de Heer P. Vandamme, Burgemeester te Brugge; de Heer O. Vanneste, directeur W.E.S., nam deel aan het slotbanket te Knokke. Onder de hoge gasten te Brugge bevonden zich

de Heer A.J. Guépin, ondervoorzitter en de Heer J.R. Schaafsma, sekretaris-generaal van het Philipsconcern, Eindhoven, de Heer W.H.N. van Lieshout, afgevaardigde-beheerder en de Heer P. Tondeur, sekretaris-generaal, N.V. Philips, Brussel.

BEDRIJFSRAAD VOOR DE VISSERIJ

Op 17 juni jl. werden de nieuwe lokalen van de Bedrijfsraad voor de Visserij officieel in gebruik genomen te Oostende. In aanwezigheid van de Heer A. Spinoy, Minister van Economische Zaken, Ridder P. van Outryve d'Ydewalle, Gouverneur van West-Vlaanderen, de Heer J. Piers, Burgemeester van Oostende en een talrijk publiek belichtte de Heer H. Smislaert, Bestendig Afgevaardigde en Voorzitter van de Bedrijfsraad, de huidige situatie en verwachtingen van de Belgische zeevisserij.

HOGER TECHNISCH INSTITUUT

Op 20 mei 1961 werden de nieuwe lokalen van het Hoger Technisch Instituut te Oostende ingezegend door Mgr. E. De Smedt, Bisschop van Brugge. Deze plechtigheid werd bijgewoond door de Heer R. Van Elslande, Minister, Ridder P. van Outryve d'Ydewalle, Gouverneur van West-Vlaanderen, de Heer H. Smislaert, Bestendig Afgevaardigde, de Heer J. Piers, Burgemeester van Oostende, en talrijke vertegenwoordigers uit politieke, onderwijs, bedrijfs- en vakbondkringen.

PROVINCIALE PREMIES VOOR SCHEEPSJONGENS EN REDERS

Op 22 mei werd te Nieuwpoort door Ridder P. van Outryve d'Ydewalle, Gouverneur van West-Vlaanderen, officieel de premies voor scheepsjongens en reders aan de rechthebbenden overhandigd.

INTERNATIONALE JAARBEURS TE RIJSEL

Een delegatie van de Westvlaamse Economische Raad nam deel op 5 mei aan de dag van de regionale economie, ingericht in de schoot van de Internationale Jaarbeurs te Rijsel.

INTERNATIONALE ROZENTUIN VOOR DE NOORDZEELANDEN TE KORTRIJK

Op dinsdag 27 juni 1961 ging in de Internationale Rozentuin voor de Noordzeelanden, aangelegd in de tuinen van het Kasteel 't Hooghe te Kortrijk, de internationale keuring door van de voornaamste opgeplante variëteiten.

Na de prijsuitreiking werd de rozentuin, waarin circa 5.000 rozelaars in ongeveer 500 soorten en variëteiten voorkomen, voor het publiek opengesteld.

STICHTING VAN AFZETCOÖPERATIE VOOR HOP

Op initiatief van het Verbond van de Hopplanters van Poperinge, aangeslo-

ten bij de Belgische Boerenbond, werd te Poperinge overgegaan tot de stichting van een afzetcoöperatie voor hop, onder de benaming PACO-HOP.

Beoogd wordt in de eerste plaats grotere eenvormige partijen hop ter beschikking te stellen van de brouwers en aldus de belangstelling voor de Poperingse hop te verhogen.

De vereniging wist zich reeds de afzet te verzekeren van ruim 100 ha hop.

BEZOEK AAN DE PROEFVELDEN VAN HET PROVINCIAAL CENTRUM VOOR NIJVERHEIDSTEELTEN

Het Provinciaal Onderzoek- en Voorlichtingscentrum voor Nijverheids-

teelten te Rumbeke organiseerde op 10 juli een officieel bezoek aan proefvelden aangelegd te Houtem-Veurne en te Oostkerke (Brugge).

DE LEDEN VAN DE LANDBOUWKOMMISSIE VAN DE KAMER VAN VOLKSVERTEGENWOOR- DIGERS BEZOEKEN WEST-VLAANDEREN

De leden van de landbouwkommissie van de Kamer van Volksvertegenwoordigers brachten op 17 juli een bezoek aan het Provinciaal Onderzoek- en Voorlichtingscentrum voor Nijverheidsteelten te Rumbeke en aan een vlasvezelbereidingsinrichting in het zuiden van de Provincie.

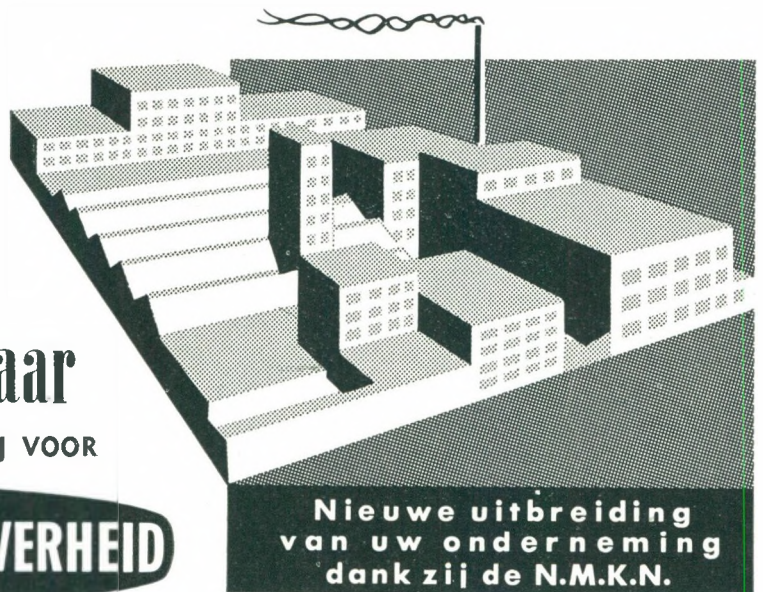
Uitrusten Bouwen Moderniseren Uw bedrijfskapitaal aanvullen

stelt een financieringsprobleem voor U

industriële, handelaar

DE NATIONALE MAATSCHAPPIJ VOOR

KREDIET AAN DE NIJVERHEID

- zal U de best passende oplossing voor uw eigen geval bezorgen
- Kredieten op halflange en lange termijn
  - Voordeel van de speciale wetten (wetten v. 24.5.59, 17.7.59, 18.7.59)

DE DEPOSITO-REKENINGEN BIJ DE N.M.K.N.

met opzegging van 3 maand; met opzegging van 6 maand: de hoogste rentevoeten, geven U de mogelijkheid uw tijdelijk beschikbare gelden te doen renderen.

Algehele veiligheid - Voordelig rendement - Vrij van mobiliënbelasting - Zonder kosten

REGIONALE ZETEL VOOR OOST- EN WEST-VLAANDEREN

GENT : Bisdomplein 5, tel. 25.51.95 & 83

KORTRIJK : iedere maandagnamiddag ten kantore van de Nationale Bank van België te Kortrijk, Doornikstr. 38
BRUGGE : elke eerste en derde donderdagnamiddag van de maand, ten kantore van de Nationale Bank van België te Brugge, St.-Jansstraat 11

IERSE VLASDESKUNDIGEN IN WEST-VLAANDEREN

De heren Mikelvie en Wallace van het Brits Ministerie van Landbouw te Belfast brachten een bezoek aan het Provinciaal Centrum voor Nijverheidsteelten te Rumbeke, aan vlasvezelbereidingsinrichtingen en aan vlasmachine-konstruktoren met het oog op het opnieuw vestigen van een kern van de vlasteelt in Noord-Ierland.

PROVINCIALE TUINBOUWTENTOONSTELLING TE OOSTENDE

Op initiatief van het Provinciaal Tuinbouwcomité werd van 20 tot en met 23 juli, in het Feest- en Kultuurpaleis te Oostende, een provinciale tuinbouwtentoonstelling georganiseerd onder het motto « Bloemenshow ».

Deze manifestatie kende een schitterend succes.

PROVINCIALE SCHAPENPRIJSKAMP TE ROESELARE

Het Provinciaal Verbond der Schapenkwekers van West-Vlaanderen organiseerde op 29 juli, te Roeselare, een provinciale prijskamp voor Schapen van het ras Texel en Suffolk.

NATIONALE MAATSCHAPPIJ VOOR DE HUISVESTING

Volgens het jongste jaarverslag van de Nationale Maatschappij voor de Huisvesting telt West-Vlaanderen 37 erkende bouwvennootschappen die hun werkingsgebied hebben over 119 gemeenten. In 1960 kwamen geen nieuwe vennootschappen bij maar 8 gemeenten lieten zich bij een reeds bestaande maatschappij aansluiten.

Tot 31 december 1960 werden door de erkende vennootschappen in het ganse land 143.947 nieuwe woningen gebouwd of werd de aanbesteding van de bouwwerken goedgekeurd, waarvan 16.827 of 11,7 % in West-Vlaanderen. Op het totaal van 36.405 verkochte woningen telt West-Vlaanderen er 7.153 of 19,6 %.

In 1960 werd machtiging verleend tot het bestellen van de bouwwerken van 4.655 nieuwe woningen verspreid over 107 bouwwerven. Het aandeel van West-Vlaanderen bedroeg 573 woningen verspreid over 23 bouwwerven.

Tijdens het afgelopen jaar werden

door de Westvlaamse vennootschappen 28 voorontwerpen voor 702 woningen en 23 definitieve ontwerpen voor 557 woningen ingediend bij de Nationale Maatschappij voor de Huisvesting.

De Nationale Maatschappij voor de Huisvesting heeft in de loop van 1960 bij het Ministerie van Openbare Werken en Wederopbouw 58 aanvragen ingediend met het oog op de uitvoering van de weguitrusting voor 58 bouwplaatsen met een totaal aantal woningen van 2.793; hiervan waren 15 bouwplaatsen met 872 woningen in West-Vlaanderen gelegen. In het kader van de strijd tegen de ongezonde woningen werden sedert 1953 in totaal 9.403 krotwoningen gesloopt waarvan 1.348 in 1960. Daarenboven telde men nog 2.903 ongezonde woningen die door hun bewoners werden ontruimd. West-Vlaanderen noteert 1.363 gesloopte woningen waarvan 217 in 1960 en 481 gesloten woningen waarvan 47 in 1960. In die periode werden 4.755 gezinnen die krotwoningen betrokken weder gehuisvest in volkswoningen waarvan 371 in West-Vlaanderen.

NATIONALE MAATSCHAPPIJ VOOR DE KLEINE LANDEIGENDOM

In 1960, aldus het jaarverslag van de N.M.K.L., was het bedrag van de tussenkomst van de maatschappij inzake kredietverrichtingen in West-Vlaanderen 59,2 miljoen frank of 9,3 % van het totaal.

Door de N.M.K.L., die in 1935 opgericht werd en die zich aldus in 1960 in een 25-jarig bestaan mocht verheugen, werden in deze periode 36.617 kredietverrichtingen afgesloten voor een totaal bedrag van 6.355,8 miljoen frank. In de overeenkomstige periode beliep het bedrag der kredietverrichtingen in West-Vlaanderen 363,4 miljoen of 5,7 %. In West-Vlaanderen is te Roeselare, Kortrijk, Brugge, Gistel en Veurne een erkende maatschappij van de N.M.K.L. gevestigd.

RUILVERKAVELING

Bij Koninklijk Besluit van 29 april 1960 werd te Wingene een ruilverkavelingscomité ingesteld; de uitvoeringsverrichtingen slaan op 2.369 ha.

Bij Koninklijk Besluit van 26 juli 1960 werd te Vlamertinge eveneens een ruilverkavelingscomité ingesteld; de oppervlakte die in aanmerking komt, beslaat hier 2.046 ha.

In deze beide gemeenten was op 31 december 1960 de klassifikatie van de gronden in uitvoering.

PROVINCIALE KAMER VOOR AMBACHTEN EN NERINGEN

De provinciale Kamer voor Ambachten en Neringen van West-Vlaanderen geeft in haar jaarverslag een overzicht van de werking van de kamer. Het jaarverslag publiceert tevens cijfers over de toekenning van provinciale premies tot bevordering van het ambachtswezen en van de premies voor distributiviteit, waarvan de financiering verzekerd wordt in het kader van kredieten, ter beschikking gesteld door het Provinciaal Bestuur.

In 1960 werden voor 535.637 F premies voor ambachtswezen uitbetaald hetzij een toename met ongeveer 200.000 F in vergelijking met 1959. Het aantal aanvragen voor een premie van distributiviteit beliep in 1960 160 voor een totaal geïnvesteerd kapitaal van 63 miljoen F.

NATIONAAL VERBOND DER VLASWEEVERS

Het jaarverslag over de activiteit 1960 van het Nationaal Verbond der Vlasweevers publiceert talrijke statistieken over de evolutie van de vlasweverij die hoofdzakelijk in West-Vlaanderen gelokaliseerd is.

Uit dit verslag blijkt dat de herneming in de vlasweverij welke einde 1958 plaats greep zich in 1960 verder heeft doorgezet.

De garenaankoop door de vlasweverij daalde echter met 5 % (8.034 ton) maar lag nog altijd hoger dan in 1957.

De produktievermeerdering bedroeg 7 %; deze aangroei lag zowel bij de zuivere als bij de gemengde vlasweefsels.

De lijnwaadverkoop verbeterde zowel in binnen- als buitenland. De binnenlandse leveringen stegen met 6 % terwijl de uitvoer van vlasweefsels die 71 % van de totale verkoop vertegenwoordigt, verruimde met 9 % (5.211 ton tegenover 4.788 ton in 1959).

In tegenstelling met 1959, nam in 1960 de uitvoer toe naar de Europese landen. De uitvoer naar Indonesië nam een plotse uitbreiding en de afzet in de U.S.A. kende een verdere stijging. De afzet in Cuba was sterk dalend.

ALGEMEEN BELGISCH VLASVERBOND JAARVERSLAG 1960

Het jaarverslag over de activiteit 1960 publiceert talrijke cijfers over de economische evolutie van deze be-

drijfstack, hoofdzakelijk in West-Vlaanderen.

De vlasuitzaai, die sinds 1955 een doorlopende inkrimping kende met een dieptepunt in 1959, werd in 1960 gekenmerkt door een heropflakking van 43 % ten opzichte van 1959 in België en respectievelijk 63 % en 60 % in Nederland en in Frankrijk.

De totale vlasuitgroei in deze 3 landen bereikte 99.009 hektaren tegen 63.594 hektaren in 1959.

In België werden 29.672 ha uitgezaaid, waarvan 11.102 ha in West-Vlaanderen, zijnde 37,5 % van het totaal.

De invoer van strovlas uit Nederland en Frankrijk nam respectievelijk toe met 4,2 % en 1,8 %.

De invoer van vlasvezels daalde gevoelig.

De totale afzet van gezwingeld vlas nam in 1960 toe met 3.064 ton of 7,1 %.

De uitvoer van breekvlas daarentegen kende een sterke teruggang, die 538 ton of 8,7 % bedroeg.

De afzet van klodden kende een gevoelige vermindering, voornamelijk in het binnenland.

Wat de prijzevolutie betreft, kan opgemerkt worden dat de constante daling van de gemiddelde jaarprijs sinds 1954, eindelijk gestuit werd. De gemiddelde jaarprijs benaderde het peil van 1957.

CENTRALE KAS VOOR LANDBOUWKREDIET

De Centrale Kas voor Landbouwkrediet van de Belgische Boerenbond heeft in 1960 voor 1.345,2 miljoen frank krediet verleend aan de landbouw tegenover 1.100,3 miljoen frank in 1959 zijnde een stijging met 21,2 %.

Op het einde van 1960 bedroeg het bedrag der uitstaande kredieten 4.147,7 miljoen frank (3.613,7 per einde 1959).

Op een totaal van 831 aangesloten Raiffeisenkassen waren er 147 uit West-Vlaanderen.

FABRIMETAL

Volgens het jaarverslag over het dienstjaar 1960 beliep de totale tewerkstelling in de metaalverwerkende nijverheid op 31-12-1960 207.075 personen waarvan 13.253 of 6,4 % in West-Vlaanderen werden tewerkgesteld. De aangroei in West-Vlaanderen bedroeg circa 1.500 tewerkgestelden; op 31-12-1959 werden er 11.790 of 6 % genoteerd op een totaal cijfer voor het Rijk van 195.280. (Deze cij-

fers worden opgemaakt op grond van het lidmaatschap bij Fabrimetal).

De herneming in de metaalverwerkende nijverheid welke in het midden van 1959 een aanvang nam, zette zich verder door in 1960. Het totaal der ingeschreven bestellingen, die 87,3 miljard frank bedragen in 1960, liggen 11,4 % hoger dan in 1959.

RIJKSDIENST VOOR ARBEIDSVOORZIENING

De Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening heeft zopas het jaarverslag 1960 gepubliceerd. Uit de statistische tabellen blijkt dat op het daggemiddelde van het aantal gekontroleerde werklozen van 158.097 er 23.503 in West-Vlaanderen voorkomen.

Het daggemiddelde van mannelijke werklozen in West-Vlaanderen bedroeg 18.235 op een totaal van 119.361.

Het daggemiddelde van vrouwelijke werklozen in West-Vlaanderen bedroeg 5.268 op een totaal van 38.736.

BELGISCHE ARBEIDERSCOOPERATIE — CENTRALE DEPOSITOKAS

Tijdens het dienstjaar 1960 telde West-Vlaanderen 40.805 spaarders bij de B.A.C. of 15% van het totaal aantal spaarders in België bij deze depositokas. Tijdens het jaar 1960 boekte West-Vlaanderen een aanwinst van 4.131 spaarders. Het gemiddelde per spaarboekje bedroeg in West-Vlaanderen 25.870 F tegenover 14.829 voor gans het Rijk.

Op 1.427,6 miljoen F hypothecaire beleggingen werd 175,2 miljoen F of 12,3 % in West-Vlaanderen opgenomen.

SOCIAAL SEKRETARIAAT VAN DE BELGISCHE BOERENBOND

Na Kortrijk en Roeselare werd nu ook sinds 1 mei 1961 te Brugge, Kuipersstraat 33, een derde sociaal centrum voor West-Vlaanderen geopend door het Sociaal Sekretariaat van de Belgische Boerenbond. Dit Sociaal Sekretariaat biedt aan de aangesloten werkgevers naast een sociale en personeelsdienst die de volledige loonadministratie verzorgt, ook nog de service van een organisatie modern uitgerust berekeningscentrum.

Het mekanografisch centrum van het Sociaal Sekretariaat is gespecialiseerd in het verschaffen van uitvoerige statistieken aangepast aan elk bedrijf inzake produktie en rende-

ment; permanente inventarisatie en fakturatie, verkoopsanalyses en meer specifieke kostprijsgegevens worden eveneens volledig verzorgd. Een organisatie dienst staat steeds ter beschikking voor studie en onderzoek in ondernemingen die wensen beroep te doen op het Sociaal Sekretariaat van de Belgische Boerenbond, dat aldus een bestendige en volledige service verzekert inzake doeltreffende en economische bedrijfsvoering.

NIEUWE TOT HET VERKEER TOEGELATEN MOTORVOERTUIGEN IN HET JAAR 1960

Door het Statistisch Bulletin (1960, nr 5) kon worden opgemerkt dat het aantal nieuwe tot het verkeer toegelaten motorvoertuigen in 1960 aan de volgende rangschikking beantwoordt in België en in West-Vlaanderen.

	België	West-Vl.	absolute cijfers	%
Personenauto's	126.408	11.720		9,3
Autobussen en autocars	675	94		13,9
Voertuigen voor goederenvervoer	15.965	1.744		10,9
Traktoren	2.565	283		11,0
Landbouwtraktoren	2.418	290		12,0
Moto's	3.887	278		7,2
Scooters	9.625	934		9,7
Autoscooters	476	64		13,4

TOERISTISCHE WEDSTRIJD IN RADIO KORTRIJK

In samenwerking met Westtoerisme werd door Radio Kortrijk een toeristische wedstrijd ingericht die veel bijval mocht boeken. Meer dan 500 antwoorden per week werden ingezonden, wat het dubbel is van vorige jaren. De plechtige prijsuitdeling greep plaats op 24 juni te Blankenberge. Bij deze gelegenheid werd een bijzonder programma aangeboden aan de toeristen in het casino.

TOERISTISCHE PROPAGANDA IN EUROPLASTICA

Westtoerisme laat geen enkele voorname gelegenheid voorbij gaan om de toeristische propaganda voor de Belgische kust te verzorgen. Europlastica, of de internationale tentoonstelling van pastische stoffen, die te Gent doorging van 16 tot 25 juni 1961, kreeg het bezoek van vele vreemdelingen.

Een aantrekkelijke toeristische stand

van Westtoerisme vestigde in Europlastica de aandacht van deze vreemdelingen op de Belgische kust. Met een werden ook de binnenlandse bezoekers aan de kust herinnerd bij de aanvang van het huidige zomerseizoen.

HET NATUURSCHOON IN WEST-VLAANDEREN

Bij de aanvang van het zomerseizoen heeft Westtoerisme uitgepakt met een aktie in het teken van het Westvlaams natuurschoon. Naast zee, strand en duin vermag de Westvlaamse provincie aan de toeristen nog heel wat meer natuurschoon aan te bieden in het hinterland. Daar zijn het polderlandschap, Veurne-Ambacht, de dennebossen in het Brugse, de schilderachtige omgeving van Tiegem en gans de streek van de Westvlaamse bergen in het zuiden.

Op 27 juni 1961 werd een toeristische dag georganiseerd voor overheden en pers, tijdens dewelke het natuurschoon in West-Vlaanderen bijzonder werd toegelicht. Deze ging door in Het Zwin te Knokke. Een nieuwe folder kwam van de pers, die aan hetzelfde thema is gewijd.

NIEUWE BEHEERDER VAN WESTTOERISME

Tijdens de jongste algemene vergadering van Westtoerisme werd het ontslag als beheerder medegedeeld van de Heer O. Gevaert, Burgemeester te De Panne. De Heer O. Gevaert maakt deel uit van de Raad van Beheer van Westtoerisme sedert 1957. In zijn plaats werd de Heer F. Gheeraert, Burgemeester te Nieuwpoort, als beheerder verkozen. Deze is tevens lid van de Provinciale Raad van West-Vlaanderen sedert 1946 en neemt het voorzitterschap waar van de pas opgerichte toeristische intercommunale van de Westkust.

WESTVLAAMSE HYPOTHEEKAS N.V. BRUGGE 50 JAAR

Ter gelegenheid van haar vijftigjarig bestaan, publiceerde de Westvlaamse Hypotheekkas een studie, getiteld « Vijftig jaar Immobiliënmarkt in West-Vlaanderen - 1910-1959 ».

In deze studie wordt de evolutie geschetst van de Westvlaamse immobiliënmarkt, spaarwezen, woningsituatie en de markt van landbouwgronden. De vergelijking tussen de Westvlaamse kengetallen en het Rijksgegeven geeft een duidelijk beeld van de specifieke Westvlaamse situatie.

De Westvlaamse Ekonomische Raad

ontving financiële steun
van volgende gemeenten

Arrondissement BRUGGE

Aartrijke	Jabbeke	Sint-Andries
Assebroek	Knokke	Sint-Kruis
Beernem	Lissewege	Sint-Michiels
Blankenberge	Loppem	Torhout
Brugge	Meetkerke	Wenduine
Damme	Oedelem	Zedelgem
Dudzele	Oostkamp	Zuienkerke
Heist-a.-Zee	Sijsele	

Arrondissement OOSTENDE

Eernegem	Middelkerke	Vlissegem
Gistel	Oostende	Westende
Ichtegem	Oudenburg	Zande
Leflinge	Slijpe	
Lombardsijde	Stene	

Arrondissement IEPER

Dikkebus	Oostvleteren	Westvleteren
Elverdinge	Passendale	Wijtschate
Geluwe	Poperinge	Woesten
Ieper	Proven	Zillebeke
Kemmel	Roesbrugge-Haringe	Zonnebeke
Langemark	Sint-Jan	
Loker	Vlamertinge	
Nieuwkerke	Watou	

Arrondissement TIELT

Aarsele	Ooigem	Tielt
Meulebeke	Ruiselede	Wielsbeke
Oeselgem	Sint-Baafs-Vijve	

Arrondissement KORTRIJK

Aalbeke	Heestert	Moen
Avelgem	Heule	Moeskroen
Bellegem	Hulste	Moorsele
Beveren-Leie	Ingooigem	Outryve
Bissegem	Kerkhove	Spiere
Deerlijk	Kortrijk	St.-Eloois-Vijve
Desselgem	Kuurne	Waregem
Dottenijs	Lauwe	Wevelgem
Gullegem	Lendeledede	Zwevegem
Harelbeke	Menen	

Arrondissement DIKSMUIDE

Diksmuide	Klerken	Oostkerke (Diksm.)
Esen	Kortemark	Reninge
Handzame	Jampernisse	Sint-Jacobskapelle
Houthulst	Leke	Zarren
Kaaskerke	Lo	

Arrondissement ROESELARE

Ardoorie	Izegem	Rumbeke
Beveren	Kachtem	St.-Eloois-Winkel
Dadizele	Ledegem	Staden
Emelgem	Lichtervelde	Westrozebeke
Ingelmunster	Roeselare	

Arrondissement VEURNE

Adinkerke	Houtem (Veurne)	St.-Joris-a.-IJzer
Alveringem	Koksijde	Sint-Rijkers
Beveren	Leisele	Veurne
De Moeren	Nieuwpoort	Wulpen
De Panne	Ramskapelle	Zoutenaai

W.E.R. - PUBLICATIES

A. - REEKS VAN HET WESTVLAAMS EKONOMISCH STUDIE-BUREAU

« De Economische Situatie en Mogelijkheden van het Arrondissement Ieper », door G. Declercq & O. Vanneste, 1958 (207 blz.) — 135 F.

« De Belgische Zeevisserij - Een Economische Studie », door O. Vanneste & P. Hovart, 1959 (358 blz.) — 200 F.

« La Pêche Maritime Belge - Étude Économique », par O. Vanneste & P. Hovart, 1959 (358 p.) — 200 Frs.

« Het Arrondissement Brugge - Een Regionaal Economische Studie », door O. Vanneste, J. Theys & M. Zwaenepoel, 1961 (436 blz.) — 250 F.

B. - RAPPORTEN W.E.R.

« De Confectienijverheid in West-Vlaanderen - Contact Technisch- en Beroeps- onderwijs/Nijverheid », gestencild, 1958 (64 blz.) — 35 F.

« De Textielnijverheid in West-Vlaanderen - Arbeidsbevoorrading - Contact Onderwijs/Industrie », gestencild, 1959 (74 blz.) — 35 F.

« De Metaalnijverheid in West-Vlaanderen - Arbeidsbevoorrading - Contact Onderwijs/Industrie », gestencild, 1960 (119 blz.) — 85 F.

« De Schoennijverheid in West-Vlaanderen - Arbeidsbevoorrading - Contact Onderwijs/Industrie », gestencild, 1961 (67 blz.) — 45 F.

C. - REEKS WESTVLAAMSE ONTWIKKELINGSPROBLEMEN W.E.R. — W.E.S.

N° 1. — Toekomstige Ontwikkelingsproblemen van Oost- en West-Vlaanderen en Zeeland, 1957 (56 blz.) — 20 F.

N° 2. — Plechtige Installatievergadering C.L.E.R. - Regionaal-Economisch Kon- taktcomitee West-Vlaanderen - Henegouwen - Nord-Pas-de-Calais — 1960 (52 blz.) — 25 F.

N° 3. — Verslag van de Algemene Vergadering van de Westvlaamse Economi- sche Raad — 1960 (39 blz.) — 25 F.

N° 4. — Verslag Westvlaamse Economische Raad over het jaar 1960 — (36 blz.) — 25 F.

D. - ANDERE PUBLICATIES

« Le Littoral et son Hinterland - Essai d'une étude d'économie touristique » (in Nederlandse taal uitgeput) door O. Vanneste & G. Declercq, 1955 (226 blz.) — 150 F.

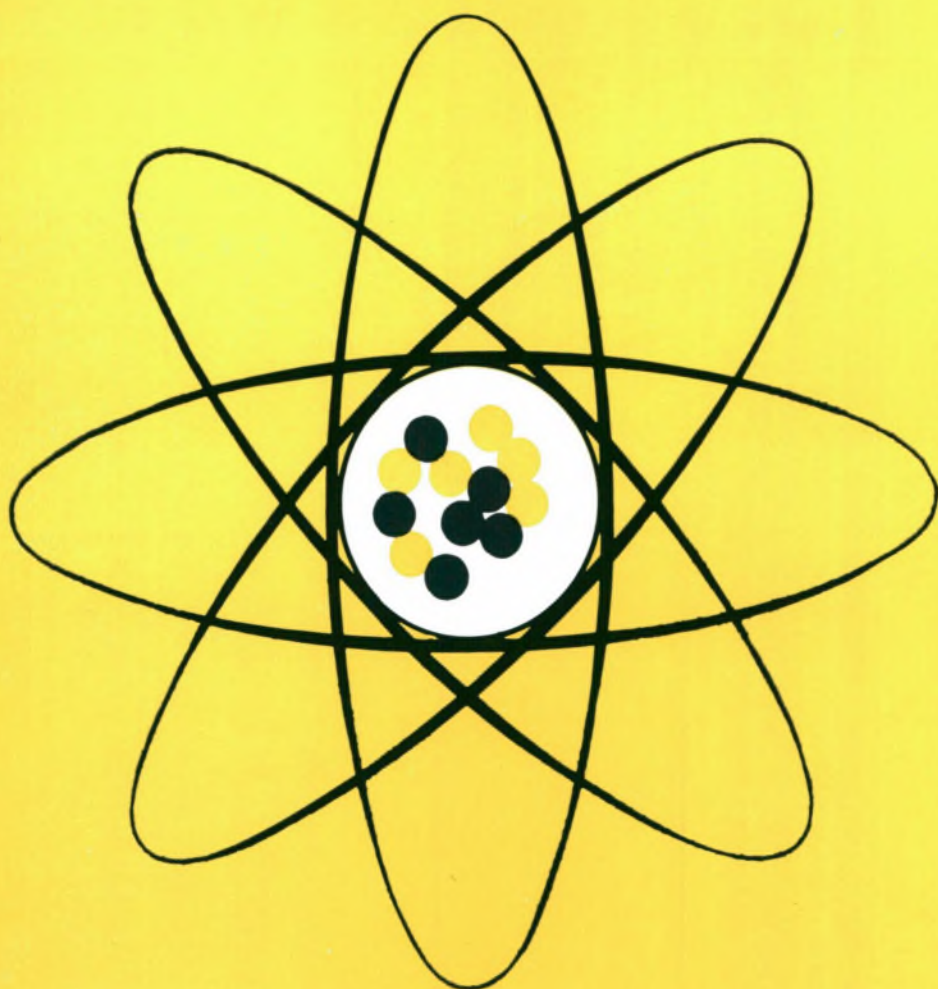
« Structurele Werkloosheid in West-Vlaanderen », door G. Declercq & O. Vanneste, 1957 (2 delen, 130 blz. + 278 blz.) — 275 F.

« Adresboek van de Westvlaamse industrie », 1958 (344 blz.) — 150 F.

E. - TIJDSCHRIFT « WEST-VLAANDEREN WERKT »

Driemaandelijkse uitgave — abonnement 80 F.

Steenende leden (bijdrage 150 F) ontvangen gratis het tijdschrift en andere publicaties van de W.E.R.

DE GROTE BELGISCHE NAAM IN ELEKTRONIKA

...
**NU
OOK
IN
ROESELARE**

Alle investeringskredieten

**BANK VAN ROESELARE
EN WESTVLAANDEREN**

*de bank die meewerkt aan de opbouw
van een modern en geïndustrialiseerd West-Vlaanderen*

